

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИ

2013 сыл
Ахсынны
14 күнэ
Субуота
№ 177-178 (10948)

1935 сыл алтынны 5
күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастыг хаһыата»

Улуус нэһиликтэригэр

Ааспыт сэттинньи ыйга Үөдэй нэһиликтэр инбэлииттэр декадаларыгар аналлаах тэрээнин буолан ааста. Общество председатели Константин Константинович Эверстов номнуо 20-н тахса сыл устата бу обществонун салайан кэллэ. Хас биридди киһиэхэ кыһаллан, төһө кыалларын болгомтотун ууран араас таһымнаах тэрээниннэри ыттар. Бу сырыыга инбэлииттэр декадаларын арийыыга улуустаабы

дьоро түгэн буолла, манна улуустаабы инбэлииттэр обществоларын председатели М.С. Иванова, улуустаабы социальнай харалта сүрүн үлэһитэ А.М. Баишева, Хаңалас улууһунаабы общество председатели Татьяна Гаврильевна уонна «Сыркы» түмсүү күндү ыалдьыттарынан буолулар. Үгүс элбэх эвэрдэ уонна махтал тыллар этилиннилэр, нэһилик дьаһалтата бастыг активистарыгар махтал суруктары туттарда. Үөрүүлэх түгэнинэн улуустаабы социальнай харалта

Сэттинньи 22 күнүгэр үөрэммиттэрин туоһулуур сертификаттары туттулар, онһуктарынан выставканан нэһиликтэ дьүүлүгэр таһаардылар. «Эрэл» киин директора Надежда Егоровна бу күн истин иһирэх санаатын этэн туран, кинилэр тэрилтэлэрэ кэлэр сылга үбүлүөйүн бэлиэтиирин иһитиннэрдэ. Бу сыллар устата кинилэр нэһилик дьоно-сэргэтэ дьарыктаах, идэлээх буоларыгар, кинилэргэ утары баран, үгүс өнгөнү, көмөнү онорорун сэргии иһиттим.

Улуус олохтоохторугар Аһаҥас сурук

ДЕМОКРАТИЯ УОННА НОРУОТ КЫАЙЫЫТА

Нам улууһун баһылыгын быһарыгар кыайыт А.П. Атласовы кытта көрсүһүү кэмигэр сүбэ-ама курдук мин маннык этиилэри киллэрдим: «Нэһиликтэри кытта аһаҥастык, чийинэйдик үлэлээ. Дьонго биир тэгн сыһыаны олохтоо. Уруурҕаһыны аймахтаһыны туорат. Эппиттээх салайааччыларга уонна баһылыгыттан А.П. Атласовтан Нам-Түбэ хайысханан нэдиэлэвэ иккитэ сылдьар автобус сырытын олохтоорулар көрдөһүбүн.

Тыа нэһиликтэрин дьонун олохторун таһыма барыбытыгар биллэр. Ол да буоллар дьон тирээн турар наадаларыгар улуус киинигэр, куоракка кирдэхтэрин эрэ сатанар курдуктар. Бу кыһалҕаны олохтоо нэһилик салалтата кыайан быһаарбата, быһаарар да кыаҥа суох быһыылаах. Онон улуус баһылыгыттан А.П. Атласовтан Нам-Түбэ хайысханан нэдиэлэвэ иккитэ сылдьар автобус сырытын олохтоорулар көрдөһүбүн.

Маннык ситэриилээх дьаһалы олоххо киллэрэрин буоллар Түбэ нэһиликтин олохтоохторугар туохха да тэҥнэммэт улахан көмөнү онорон этэ. Дьон махтала-баһыбата өрүү зийгин кытта аргыстаһа.

2. Эдэр көлүөнэ саха ыччатын күүһүн-уоһун таба туһанан салайар үлэҥэ ылан, олоҕу иннин диэки хаамтарыаха.

3. Балаҕан ыйынаабы быһарга мин А.И. Ильин программанын өйөөбүтүм. Ол гынан баран, норуот А.П. Атласов программанын ордон кинини баһылыгынан талла. Бу демократия уонна норуот кыайыта. Мин норуот баҕатын утары барбаппын. Норуот талбыт киһитэ А.П. Атласовыгар үлэтин төһө кыаҕым баарынан өйүөм-көмөлөһүөм.

Төрөөбүт Нампыт улууһун олоҕо-дьаһаҕа тупсуута баһылык үлэтигэр быһаччы тутулуктаах. Онон сана баһылыкыгар үлэтин бары өйүүргүгүгэр ынҕырабын.

Петр Иванович ГУЛЯЕВ,
Нам улууһа, Түбэ нэһилиэгэ

«ЭРЭЛ» ДЬАРЫКТЫЫР

выставкага А.С. Сысолятина ситиһилээхтик кыттан бириистээх миэстэҥэ тигистэ. Сыллата тэрилтэлэр инбэлиит оҕолорго сэмэй бэлэхтэрин туттараллар. Ол курдук быйыл «Айылҕаны харыстаан» уруһуй уонна онһук күрэх выставката буолан ааста, барыта сэттэ оҕо кыттан бириистэн бири үчүгэй, кэрэ онһуктары ажалбыттар.

Саамай сэргэх түгэн бу выставкага Арсен Ядреев айылҕа кэрэ көстүүлэрин хаартыскаҕа түһэрбит көстүүлэрэ буолар. Кини 3 кылааска үөрэнэр, кыра оҕо эрдэбиттэн бэйэтин бабатынан хаартысканан түһэриинэн дьарыктанар. Оҕо ураты хараҕынан көрөн түһэрбит хартыналар көрүүххэ олус да кэрэ буолар эбит.

Бу күн декаданы түмүктүүр

5 путевканы Амма реабилитационнай киинигэр туттарда. Олохтоохторго ытык-мааны ыалдьыттарбыт уонна Үөдэй нэһиликтин сынныалан киниэ икки чаастаах улахан кэнсиэри бэлэх уунулар. Маны таһынан улуустаабы «Тускулаана» куруһуок оҕуруонан тиһэр онһуктарын нэһиликпит олохтоохторо көрөн олус диэн биһирээтилэр.

Сэттинньи ыйга дьарыктаах буолуу киин иһинэн «Эрэл» үөрэтэр киин маастара Татьяна Алексеевна 9 кэрэ аңардары кылынан өрүү кистэлэнэр үөрэттэ. Балар истэригэр 5 үлэтэ суох учуокка турааччылар, 4 киһи төлөбүрдээх үөрэххэ сырыттылар. Икки нэдиэлэ устата айар талааннара арыллан, туһалаах идэҥэ үөрэммиттэрин кыргыттарбыт чаччы дакаастаатылар.

Бу үөрэх тэрилтэтигэр бастыг норуот маастардара үлэлиилэр, кинилэр атын улуустары кытта тэҥнэ үлэлэһэн Өймөкөөнгө, Уус-Алданга, Горнайга онтон да атыттарга тиһиэ дьону үөрэттэлэр. Бу сырыыга Үөдэйгэ сана талааннары арыян бардылар диэтэхпинэ сыһыспатым буолуо. Ол курдук Г.Э. Черноградская, У.И. Гаврильева кылынан паннолары, үгүс киэргэллэри, Ф.И. Лиханова сылгы тириитин имитэн олбохтору, Нам улууһун гизрэттин, тус иһит киэргэллээх сити саламаны, В.В. Тимофеева имигэс тарбаҕынан маһынан уһанан, сахалы сувенирдары онорон, кылынан киэргэтэн онорбуттары бары сөҥө-махтайа көрдүбүт.

Е.А. ЭВЕРСТОВА,
Үөдэй

Улуус депутаттарын сэбиэтин сессиятыгар

Ахсынны 10 күнүгэр «Нам улууһа» МТ депутаттарын сэбиэтин бэһис сессиятыгар 9 боппурус көрүлүннэ. Олор истэригэр муниципальнай тус сыаллаах программалары оноруу, бигэргэти уонна олоххо киллэри, «Нам улууһа» МТ дьаһалтатын структуратын бигэргэти туһунан» 3-1 №-дээх 30.10.2013 с. быһаарыыга уларытыыны киллэри, хонтуруоллуу-ааҕар палата туһунан балаһыанна, «Нам улууһа» МТ Устаабы-

27.11.2013 с. күнүнээҥи «СР олохтоох бэйэни салайыны органнарын ахсаанын, кинилэри тууга көрүллэр ороскуоттар нормативтарын быһаары туһунан» Ыйааҕынан салайтаран «Нам улууһа» МТ дьаһалтатын структуратыгар уларытыы кирирдэ. Ол курдук, дьаһалта иһинэн тэриллитбит финансовый управлениега 13 штаттаах буолара быһаарылынна. Онтон дьаһалта штатыгар эбии контрольной-счётнай палата пред-

анньыр сыаллаах эрэ, хас биридии оһону кытта тус көрсөн сэһэргэһини ытытан сөп. Оскуола миэстэ суох эрэ буоллаҕына аккаастааһын көнүлүнэр.

Үөрэтигэ сыһыаннаах докумуоннары, акталары үөрэх тэрилтэҥэ туһаннаах сыл кулун тутар 1 күнүн аһарбакка үөрэтэр тэрилтэ информацийнаах стендэтигэр ыйылар уонна интернет ситимигэр таһаарар, маассабай информацийнаах средстволарынан биллэриэхтээх. Атырдыах ыйын 1 күнүн аһарбакка төһө миэстэ ордон хаалбытын, сыһыарыл-

ХОНТУРУОП КҮҮҮҮРҮӨ, ИРДЭБИП ҮРДҮӨҕЭ

гар уларытыылары киллэри, үөрэти, иити тэрилтэлэригэр (бастаки кылааска, оҕо саадыгар) кириэр, ылылар оҕолору учуокка, үөрэтэ, иитэ ылы уонна уураты балаһыаннаһын бигэргэти, суол фондатын бюджеттэн үбүлээһин уонна туһаны бэрээдэгин бигэргэти, 2013 сыллаах бюджет туһунан быһаарыыга уларытыылары уонна эбиэлэри киллэри, «Оҕо саадыгар сылдьыбат оҕолордоо төрөспүттэргэ пособиены төлөөһүн туһунан» СР Сокуонун ылыннарыыга этиини киллэри тустарынан.

Улуус депутаттара РФ Бюджетнэй кодексунан, бюджетты туттуу туһунан «Нам улууһа» МТ балаһыаннаһыгар олоҕоран РФ бюджеттин ситимин атын салааларыттан кэлэр үп кээмэйэ уларытыытын, нолуоктан уонна нолуогу таһынан ылылар дохуот эбии кирибитинэн 2013 сыл бюджетин дохуотун чааһын 2.403.936,48 тыһ. солк. 2419088,13 тыһ. солк-нан, ороскуоттуур чааһын 2463987,56 тыһ. солк. 2.477.521,34 тыһ. солкуобайынан уларыттарга диэн быһаарыы ылыннылар.

СР Президенин 2334 №-дээх

седателэ уонна кини старшай инспектора диэн дуоһунастары киллэри көрүлүннэ. Онон улуус дьаһалтатын үлэһиттэрин уопсай ахсаана 39 киһиэхэ тийдэ.

Депутаттар Федеральнай Сокуоннарга, акталарга сөп түбэһиннэрэн «Нам улууһа» МТ Устаабыгар рекламаҕа, омукутар уонна итэҥэллэр (конфессиялар) икки ардыларынаабы сыһыаннаһыны сүрүннүүр туһунан уонна киһи быраабын, көгүлүн хааччыыыга государство мэкитизлээһинин (гарантия) муниципальной тэрээнин баһылыга толоруутун, тутуһуутун, эппитинэһин туһунан ыйар пууннарга кэккэ уларытыылары, эбиэлэри киллэрдилэр.

Оҕолору бастаки кылааска ылы бэрээдэгин туһунан балаһыаннаһа уопсай үөрэхтээһин бары тэрилтэлэригэр оҕолору конкурсуна ылы боулар диэн быһаарылынна. Ону сэргэ оскуолаҕа кириэр саастарын сиппит оҕолор, бөлөмнэрин таһымтан тутулууга суох, бастаки кылааска хайаан да ылылаахтаахтара ыйылынна. Балаһыаннаһа ыйылытынан учуутал балаҕан ыйыгар, үөрэтэр үлэтин была-

лыбыт сирдэргэ олоҕор дьон билиитигэр-көрүүтүгэр таһаарыахтаах.

Оскуолаҕа сыһыарылыбыт сирдэргэ олоҕор оҕолору бастаки кылааска үөрэтэри туһунан сайабылыанналары тутуу кулун тутар 10 күнүттэн саҕаланар уонна от ыйын 31 күнүгэр тохтоулар. Тустаах территорияларга олоҕор, регистрацията суох төрөспүттэртэн оҕолорун бастаки кылааска ылыры туһунан сайабылыаннаһы тутуу атырдыах ыйын 1 күнүттэн саҕаланар уонна балаҕан ыйын 5 күнүгэр түмүктэнэр.

Улуус депутата А.А. Попов уонна общественнай сэбиэт председатели С.И. Тоскин сессияҕа «Оҕо саадыгар сылдьыбат оҕолордоо төрөспүттэргэ пособиэ төлөөһүнү олохтоу туһунан» СР Сокуонун ылынар туһунан этиилэрин депутаттар бары өйөөтүлэр уонна СР Президентигэр уонна СР Государственной Мунһаҕар (Ил Түмэнгэ) улуус депутаттарын аатыттан законодательнай инициатива бэрээдэгинэн түһэрэргэ диэн быһаарыы ылыннылар.

И. ИВАНОВ

Хайдах олордугут, ыаллар?

Тыа Сирин Сыла Түмүктэниэҕэ

Тохсунньу 1 күнүттэн 8 күнүгэр дылы Саҥа дьыллааҕы өрөбүллэр биллэрилиннилэр. Тэрилтэ салайааччылары бэлэмнэни үлэлэри ытталлар. Пиротехника, бенгальскай уоту уматы дьиз иһигэр боулар. Баһаар буолар түбэлтэтигэр биллэри системата боруобаланар.

Оскуола иннинээҥи саастаах оҕолору үөрэхтээһининэн хабыыга альтернатива быһыытынан чааһынай дьааһыла-саад аһытын боппуруоһа дьүүлгэ турда. Чааһынай дьааһыла-саад бырайыага бэлэмнэнэн правительство көрүүтүгэр кириэхтээх.

Субуотаҕа нэһилик обществениктарын мунһан үлэ — хамнас хаамытын сүбэлэстибит. Ый аңардаах сынныалангы атаарыы. Бу күн Саха республикатын народнай суруйааччыта Лугин Николай Алексеевич кэлэн нэһилик инники сайдыытын торумнаһан барда.

Ахсынны 25 күнүгэр тыа хаһаайыстыбатын специалистарын Саҥа дьыллааҕы бырааһынныгы Модукка оноробут.

«Тунал» ХЭТ-ҕэ уу баһар массына боппуруоһа быһаарылынна. Сүөһүнү иитэр комплекска 16 ынах төрөөтө. 2007 сылга тутуллубут комплекс дьизэт — уота, оборудованиета эргэрэн алдыаны элбэхтэ тахсар буолла. Бу объекка элбэх суумалаах уларытыы наада. 1 ынахтан 3, 5 тн үүтү ыан олоҕоробут. Аматтан аҕалылыбыт ынахтар этэнгэ тураллар. Отторо нуормаҕа эппиттир. 1 ынах төрөөтө.

Олохтоох ЖКХ тэрилтэ-

тигэр штатнай расписаниены сарбыыыга түбэһэн 4 киһи оптимизацияҕа барда. Үрдүкү салалта Хатырыкка үлэлиэҕэ. Модукка 1 ыстаарсай баар буолуоҕа.

Субуотаҕа Хатырык нэһиликтин эдэр ыччатын кытта көрсүһүү тэрилиннэ. Ахсынны 14 күнүгэр Тыа сирин сылын түмүктүүр бичэргэ кыттаары тэрилтэлэр тэтимнээхтик бэлэмнэнэлэр. Ырыаһыт Клим Федоров кэлэн баһалаах оҕолору, нэһилик дьонун кытта фонограмма оноруутугар, куола суруруутугар үлэлэһэ сылдьар. Олохтоох библиотека модельнай үлэ көрүгэр кириитигэр бэлэмнэни былаан быһыытынан барар.

М.Р. Дьяконова салайааччылаах «Туналгы» кооператив Улуу Сыһыы алаһыгар 22 төбө сылгы кыстан турар. Хаһаайыстыба 37 ынах сүөһүтэ этэнгэ кыстыгы туорууругар усулуобуйа барыта онһулуна. Үүт харчыта кэллэ.

Ахсынны 10 чыһылатыгар пенсионердар мунһахтаа буолла. «Мэнгэ таас» кинигэ тахсытыгар сэри, тыыл ветераннарын ахтыылары хомуйулар. Ветераннар сэбиэттэрин бэрэс-сэдээтэлэ Ядрихинская Д.И. үгэс буолбут Дед Моруос бириинигэр саахымат күрээтин тэрийиитигэр үлэлэтэр. Тыыл ветераннарыгар Сизникэйгэ даача сирэ түнэтиллэригэр сайабылыанна хомулар. Ахсынны 5 күнүгэр флоуорграмма 110 киһи босхо түстэ. Түмүктэргэ үчүгэй.

А.Г. КОРЯКИНА, Модут

Ааспытты анааран көрдөххө

Улуус хаһыатыгар VI-с спортивнай оонньууларга сыһыаннаах блиц-ыйыттылары билсиккит буолуо. Онуоха эдэр өттө 1984 сыллаахха буолан ааспыт тыа сириин II-с спортивнай оонньууларын туһунан билбэтэ кестөр. Манан биһиги улууспутар буолаары турар Оонньуулар иккис улахан спортивнай түһүлгэнэн аабылаллар.

1984 с. муус устар 24 күнүгэр партия обкомун секретариатын быһаарытынан (оччолорго конкурс эгин диин суох этэ) ити ахтыллар II-с тыа сириинээҕи спортивнай оонньуулар финаллара Нам селотугар бэс ыйын 15-17

ОЧЧОЛОРГО ХАЙДАХ ЭБИТИЙ?

күннэригэр ытыллыбыттар. Киэнг эйгэҕэ манна бэлэмнэни үлэлэр туһунан 1984 с. ыам ыйын 31 күнүгэр корреспондент И. Осипов Ленскэй сельсовет исполкомун председателэ, тэрийэр комитет председателин солбуйааччы И.И. Захаровтан ылбыт интервьюта тахсыбыта.

Оччотооҕу кэм сиэринэн хаһыат инники страницалара бүтүннүү оттоохун, үрүн илгэни үксэтии, партийнай-советскай үлэ хаамытын туһунан матырыйааллар тахсаллар. Оттон спортивнай оонньуулар туһунан

хаһыат бүтэһик страницатыгар одон-додон соҕустук ахтыллыбыт. Арай В. Сыромятников Оонньуулартан репортажтара сиһилии соҕустук бэчээтгэммиттэр.

Онон 30-ча сыл анараа өттүгэр тыа сириин II-с спортивнай оонньууларга хайдах быһыылаах ытыллыбыттарын туһунан улуус олохтоохторугар билиһиннэрэр наада диин санааттан хаһыат подшивкатыттан кэккэ матырыйааллары бэчээттээһини саҕалыбыт.

«Энсиэли» редакцията

Хааччыыы хайдаһый?

Ахсынньы 6 күнүгэр улуус урук сиригэр, Арбын бөһүөлөгэр, саҥа хочуолунай тутуллан, үлэҕэ киирэр дьоро күнэ үүммүтүгэр, олохтоох элбэх киһи, оҕо-уруу муньустан үөрүүнү тэнгэ үлэлэһинилэр. Буолумуна даҕаны, хочуолунай саҥа тутуллубут оскуоланы итигэр эрэ буолбатах, бөһүөлөк хоту өттүгэр баар чааһынай олохтор дьылэри эмиэ итиинэн хааччылар аналлаах. Маны таһынан, саҥа сирэйдээх сааһын тухары ыра оностубут баҕатын толорон, тымныы, итии уунан хааччыыахтаах. Оччотугар благоустройство да баар буолар. Оскуоланы таһы-

устуул, сынньанар тапчаан, телефон, иһирдэ туалет, душевой – барыта ситэри.

Бу күн сменаҕа турбут оператор-кочегар Д.Д. Матчитов бэйэтин санаатын бу курдук үлэлэтэр: «Бу ЖКХ-ға 15-16 сыл үлэлэтим. Киһи үлэлииригэр дьэ сөптөөх усуллубуйа тэриллэн эрэр. Манныкка хайдах киһи үлэлэбэт буолуобай? Үлэлээн буоллаҕа дии. Улуус ЖКХ-тын салалтата (директор Н.В. Игнатев) кэнники икки сылга Арбынҥа утуу-субуу икки саҥа хочуолунай туттарда уонна онно чааһынай ыаллары холбуур үлэни саҕалаан олоххо киллэрэн эрэр. Ону биһиги өйүүбүт уонна кыахпыт баарынан үлэлэһибит».

Манна сылдыбыт, көрөн-

САҢА ХОЧУОЛУНАЙ ҮЛЭҔЭ КИИРДЭ

Саҥа хочуолунай символическай күлүүһүн В.И. Охлопкова Арбын ЖКХ-тын маастарыгар Л.И. Гоголевка туттарар.

нан, билингитэ аттынааҕы 3 ыал холбонон бастакынан үөрдүлөркөттүлэр. Уоннаабылар эһиил, кэлэр дьылга, холбоноохтара.

Хочуолунай аһыллытыгар улуус баһылыга Александр Атласов, республика правительствотын бэрэссэдээтэлин солбуйааччы Ф.В. Габышева баһылыктаах оскуолаҕа тахсыбыт практикалыкка делегация сырытта уонна кыһыл лиэнтэни быһыстылар. Саҥа объект иһирдэ киирэн көрүүисти буолла. Манна икки кВ-0,25 маркалаах, холбоон 1,0 кКал кыамтааах, хочуоллар киэн саал иһин киэптэни турбуттар. Туһунан хоско икки насос быыстала суох циркуляцияҕа үлэли тураллар. Уот барар дуу, арахар дуу түбэлтэтигэр ДЭС үлэлирдии бэлэм турар. Кини таһыттан ороһуута суох, бэйэтэ холбонон, үлэлэбитинэн барар. Уу саппааһын ёмкаһа-барыта орун-онугар, хоп курдук. Иһирдэ барыта ыраас, бэрээдэктээх – киһи чоһунан оттулар диэх буолбатах. Сынньанар хоһугар спутниковой антенналаах телевизор, остуол,

истэн, билсэн барбыт дьон – бары да астынан тарҕастыбыт. Ордук бары үлэлиир усуллубуйа (туалеттыгар тийэ) тэриллибитэ олус үчүгэй. Бу кэнниттэн хаачыстыбалаах үлэ ирдэнэрэ сокуоннай. Ону хас биридди үлэһит өйдөөн, үлэҕэ сыһыанын уларытара чуолкай. Үлэлиир миэстэтин, үлэлиир тэрилтэтин туһугар тугу барытын онготоро саарбахтамат. Дьингээх патриоттар баар буолуохтара. Оччотугар улууска саамай стабилнай үлэлээх тэрилтэ ЖКХ буолуоҕа. Нэһилиэһи эрэлин ылыаҕа. Оннук суолга киирбитэ уонча сыл буолла. 1999 сыллаахха 4 кварталнайга тахсыбыт авария кэнниттэн балаһыанна этэнгэ курдук, улахан суох. Оннук эрэ буоллун!

Аһыллыыга «Намкоммун-теплоэнерго» ААО генеральной директорун солбуйааччы В.И. Охлопкова уонна профком бэрэссэдээтэлэ С.Г. Кокарев сырыттылар, ээрдэ тылын эттилэр, сыаннай бэлэхтэри туттардылар. «Оскуола» диин ааттаах саҥа хочуолунай үлэҕэ киирдэ.

Андрей КОБЯКОВ, пресс-кини

гэхситтилэр.

«Баай тыам кыыллара» диин Байанай нэдиэлэтигэр улахан группа оҕолоро доклад ааҕан күрэхтэстилэр. Төрөппүттэрин көмөлөрүнэн буклет онорон, буклеты көрдөрөн, төрөбүт дөй-

Үөрэх эйгэтэ

Бөгүн нэһилиэгин «Сардаана» оҕо саадыгар араас тематическай тэрээһиннэр ыытылыннылар. Бэлэмнэни бөлөх итиллээччилэригэр «Төрөбүт дөйдүгүн төһө бэлэбин?» диин «Дьикти

ТӨРӨПҮТТЭРБИТ КҮҮС-КӨМӨ БУОЛАЛЛАР

хонуу» («Поле чудес») интеллектуальной оонньуу ыытылынна. Оҕолор үс түһүмэтинэн «Дьикти хонуу» боппуруостарыгар эппиттээтилэр. Финалга 1 м. – Попов Арьян, 2 м. – Новгородова Күннэй, 3 м. – Суздалов Эрчимэн буоллулар. Бары кыттыбыт оҕолор кинигэлэринэн бириэмийэлэннилэр.

Үгэс буолбут, сылын аайы ыытыллар Байанай киэһэтигэр совхоз саҕана кадровай булчутунан үлэлэбит М.И. Софронов кэлэн ыалдытытаата. Оҕолор Михаил Илларионович кэпсириин болҕойон иһитилэр уонна кыыллар тустарынан хоһооннору аахтылар, ырыа ыллааннар сэр-

дулары, аар тайбаларын күндү түүлээхтэрин олохторун, хайдах бултанарын, туһаныларын туһунан кэпсээтилэр.

Остуоруйа нэдиэлэтигэр «Сөбүлүүр остуоруйам» диин уруһуйы ыставактыгар кыттыахтара. Түмүгүн Саҥа дьыл үөрүүлээх бырааһынньыгар истиэхтэрэ.

Ити курдук оҕо итиитигэр биһиги төрөппүттэрбит куруутун күүс-көмө буолаллар. Оҕолорбутугар сайдар эйгэни онгоруоҕо быыс булан көмөлөһөллөр, биригэ үлэлэһэллэр.

М.И. ЛЫТКИНА, «Сардаана» оҕо саадын китээччигэ

Тыа сириин II спортивнай оонньууларын көрсө

һиттэрэ онгоруохтара. Ангардас бу паарканы тупсаран онгорууга, сангардыыга 250 тыһыынча солкуобай суумалаах (матырыйаалы киллэрэн турар) үлэлэр ытыллыахтаахтар. Ити элбэх түбүктэн тахсар.

– Билингитэ тургутунан тух үлэлэр саҕаланналар, төһө тэрилтэ үлэлирий?

– Бары онгоһугун барытын биридиилээн ааҕар кыаллыбат. Ол курдук сүннүнэн паарканы бүтүннүү олбуордааһын, реконструкциялааһын үлэлэр, оройуон экономикатын, културатын, нуруоттар доҕордоһууларын, спортивнай олоһун сырдатар стендэлэр онгоһулуохтаахтар. Кылаабынай киирэр арка олох сангалы тугулуохтаах. Маны онгорууга «Якутмебель» анал биригээдэтэ турунна. Совхозтар үбүлүгэ анаан туппут павильоннарын өссө сангардыахтара, тупсарыахтара. Аты-эргин барар сирдэрэ бүтүннүү уларыыахтара. Концертнай, таңцплошадка тутуулар өрөмүөннэниэхтэрэ. Стадион илин өттүгэр 800-кэ көрөөччүгэ аналаах олохтор сир онгоһулуоҕа. Оччоҕуна бу оонньуулары барыта 2500-кэ киһи олохтор эрэн көрөр кыахтаныаҕа.

Биир уустук техникскай тугу – олимпийскай факел. Маны онгорууга «Якутмежсовхозстрой»

тэрилтэтэ ылыннан үлэтин үчүгэйдик саҕалаабытын бэлиэтиэххэ сөп. Кинилэр бу күннүгэ өрөбүлү аахсыбакка үлэлиллэр. Уопсайынан оройуон киһинин бары промышленнай тэрилтэлэрэ уонна общественность көхтөөхтүк кытталлар. Кинилэр сыаллара-сорукутара биир – бары былааннаах үлэлэри хаачыстыбалаахтык толоруу.

– Тыа сириин иккис спортивнай оонньууларын ытытыга ордук суолталаах боппуруоһунан тугу ааттыахха сөбү?

– Биллэн турар, төһө кыалларынан кэлбит спортсменнары, судьуйалары уонна бальдыттары олохтор-сынньанар усуллубуйаларын тэрийии, итиэннэ кинилэри өлө өттүнэн хааччыыы буолар. Ол иһин стадион тас өттүгэр биһиги республикабыт спордун практикатыгар аан маҥнай спортсменнарга уонна судьуйаларга аналаах балаакка-куорат – «Олимпийскай дэриэбинэ» тутулуохтаах. Итиннэ анаан 200-кэ балаакка турорулуо. Ити миэстэ бүтүннүүтэ тас өттүнэн олбуорданыа. Быһатын эттэххэ, бу балаакка-куоракка 700-кэ киһини түһэрэр, кинилэри культурнай сынньаланнарын хааччылар эбээһинэстээхпит. Манна анаан культурнай, аты-эргин киһиннэрэ үлэлиэхтэрэ.

Кэпсэтинни И. ОСИПОВ ытыта

Бизэрэгэ) 3. «Легион» (Хамаҕатта) 4. «Союз» (Ленскэй нэһилиэк) 5. «Эрэл» (НУТ) 6. 1 Хомустаах 7. «Илин-Мыраан» (2 Хомустаах) 8. Хатын Арыы.

Сэтинньи 29 – ахсынньы 1 к. Мэнгэ-Хангалас Табаҕатыгар «Урожай» спортивнай общество линиятынан волейболга Республика түһүлгэтэ буолан ааста. Уопсайа 14 хамаанда кытынна. Уолаттарга 1 м. Мэнгэ-Хангалас, 2 м. Нам 1 Хомустааҕа, 3 м. Чурапчы буоллулар.

Сэтинньи 27 – ахсынньы 1 күннэригэр Чурапчыга А.И. Федоров бириһигэр оҕолорго боксаҕа республика түһүлгэтэ буолан ааста. Бу күрэхтэһиигэ республика улуустарыттан барыта 12 хамаанда, 71 участник кытынна, маны таһынан Монголияттан кэлэн кытыннылар. Биһиги боксёрдарыт бу улахан таһымнаах күрэхтэһиигэ куһаҕана суохтук кыттан кэлдилэр: билигин Чурапчытааҕы физкультурнай институтка үөрэнэ сылдьар биһиги биир дойдулаахпыт Савинов Борис (75 кг) – 1 м., Иванов Сергей (Хамаҕатта оск., 48 кг) – 2 м., Кокарев Денис (Хамаҕатта оск., 46 кг) – 3 м., Терентьев Миша (УОР – Нам, 48 кг) – 3 м.

Шахмакка республика чемпионатыгар (Высшая лига) Ионов Максим 3 м. буолла.

И.А. УВАРОВСКАЯ – КҮРҮЛГЭН

Спорт – дьулуур, спорт – тулуур

ҮЧҮГЭЙИ ҮЧҮГЭЙ, БЭРДИ БЭРТ КЫАЙАР!

Сэтинньи 30 күнүгэр Хатын Арыы нэһилиэгэр Е.П. Сидоров – Пеле бириһигэр мини-футболга финалга тахсар иһин сүүмэрдээһин күрэхтэһиигэ буолан ааста. Улуус нэһиликтэригэр уопсайа 13 хамаанда кэлэн кытынна: 1) ГиОС – Ленскэй нэһилиэк ааспыт сыллар күүстээх оонньооччулара, лидердэрэ, хомойуох иһин, пүтүөккө тиксибэттилэр; 2) Хатырыктар быйылгы оонньууга күүстээх састаабы хомуйбуттар, бары кэриэтэ спорт араас көрүннэрин маастардара. Холубура, Сергей Кривошапкин – атах оонньуутун маастара, бу көрүннэ республика хас да тегүлээх чемпиона, Николай Кейментинов – атах оонньуутун маастара, Алексей Кутуков – мас-рестлинг, хапсаҕай, «Дьыҥс оонньууларын» призера, Вячеслав Данкаев – хапсаҕай маастара у.д.а.; 3) «Союз» – Ленскэй нэһилиэк ыччатын хамаандата, улууска биир күүстээх хамаанда; 4) «Эрэл» – улуустааҕы гимназия хамаандата, Нам улуһун оскуола саастаах оҕолоругар Республикаҕа биллэр, биһиги иннибитигэр уктар эрэллэрибит; 5) Хатын Арыы; 6) Партизан;

7) Бөтүн; 8) НПЛ; 9) НПК; 10) «Легион» (Хамаҕатта) – улууска биир биллэр күүстээх хамаанда бу оонньууга эмиэ үрдүк таһымнаахтык бэлэмнээн, тэринэн кэлбит, «көмүс» буукубаларынан суруллубут единая форма онгортон спортсменнар, дьон болломтотун тарта, оннук даҕаны үчүгэй оонньууну көрдөрдө. Ким үчүгэй бэлэмнээх, тэрээһиннээх – ол кыайар; 11) КГБ (Команда Графского Берега); 12) 1 Хомустаах; 13) «Илин-Мыраан» (2 Хомустаах) – бу эмиэ үчүгэй, сэргэх баҕайы эдэр хамаанда эбит. Пүтүөккэ быдыһыыга улуус биир күүстээх хамаандатын, сылын аайы «Кубок-Бөгүн» мини-футболга күрэхтэһии ыттар Дмитрий Никитин капитаннаах Бөгүн отборнай (хомуур) хамаандатын 5:3 кыайан, финалга тахсар пүтүөккэ ылан, уолаттар сүргэлэрэ көтөбүллэн дьылэригэр илии тутуурдаах, өттүк харалаах айаннаатылар.

Дьэ, ити курдук бу күн барыта киһи көһүпэтэх өттүтүн, сенсация күнэ буолла. Күрэхтэһии түмүгүнэн финалга кыттар быраабы (пүтүөккэ) ылылар: 1. Хатырык 2. НПЛ (Граф

2013 сыл – ТҮҮ СИРИН САЙДЫТЫН СЫЛА

Быйылгы сылы республика-быт президентэ Е.А. Борисов ТҮҮ СИРИН СЫЛЫНАН БИЛЛЭРБИТИНЭН, ТҮҮ ДЬОНО ҮЛЭҖЭ-ХАМНАСКА ТУОХ ЭРЭ ХАМСААНЫН ТАХСЫА ДИЭН САНААБЫТ-СҮРГЭБИТ КӨТӨҮЛҮННЭ. ТҮГҮНИНЭН ТУНАНАН XX, XXI ҮЙЭ ЧУЛУУ ОЧУТУН, ТРАКТОРИҢЫН БАШЕВ КЭСКИЛ ГАВРИЛЬЕВИЧ ААТЫГАР БЫШПЫТ КҮРЭХТЭИБИТ ТҮҮНУНАН СЫРДАТЫАМ.

Албан аат орден II-III истиэ-пэннээх кавалера, Саха республикатын тыатын хаһаайыстыбатын бочуоттаах үлэһитэ, Нам улунун уонна Салбаҥ нэһилиэгин бочуоттаах гражданина, Соттой аатынан бириэмийэ лауреата, республика, оройун уонна нэһилиэк бастыгаччытун Баишев Кэскил Гаврильевич сырдык аатын үйэтитэр иһин, Ушницкая Ф.Д. көбүлээһининэн от ыйыгар муньах ытыаммыт кини аатынан отчуттарга күрэхтэһии ытыгарга быһаарбыштыт. Ол курдук, күрэхтэһиибит усулуобуйатын маньык онорбуппун: нэһилиэккэ бастакы кэбиһини турорбут хаһаайыстыба, дьэ кэргэнинэн оттоонун, чааһынай, бааһынай хаһаайыстыбалар, механизированнай звенолар, полумеханизированнай звенолар икки ардыларыгар былааны толоруу, окко бастакы кириги уонна былаан толоруу, илиинэн оттоонун, үрдүк көрдөрүү, былааны аһара толоруу диэн. Онтон оттоонун штаба маньык састааптаах буолбута: Новиков А.Х. - председатель, Степанова З.Е. - председатель солбууааччыта, Ушницкая Ф.Д. - күрэхтэһии ааптара, Корякин С.П. - нэһилиэк депутата, Охлопков А.А. - нэһилиэк депутата.

Сэттинни 22 күнүгэр сылга штаб муньаһын быһаарыгытын күрэхтэһиибитин түмүктээн номинациялары маньык быһаардыбыт: «Окко бастакынан кириги» номинация хаһаайына «Аҕыс» бааһынай хаһаайыстыба буолла, салайааччы Сивцев Анатолий Агеевич. Кини былаана 100 тонна эбит буоллаҕына 102 тоннаны оттоон 102 % толордо. Бэс ыйын 26 күнүгэр оттуу кирбит. «Бастакы кэбиһи» номинация кыайылааһынан чааһынай отчут Гаврильев Семен Афанасьевич буолла. «Дьэ кэргэнинэн оттоонун» номинация кыайылааһынан «Мыгчаахы» бааһынай хаһаайыстыба, салайааччы Охлопков Анемподист Анемподистович буолла. Былаана 34 тонна эбит буоллаҕына 54 тоннаны оттоон 154 % толордо.

ОҔО ИТИГИТЭ – БАРЫБЫТ ДЬЫЛААБЫТ

Ахсынны 4 күнүгэр саастарын ситэ илик оҔолор комиссияларын муньаһар улус 6 оскуолата алтынны 15 күнүттэн сэттинни 15 күнүгэр диэри үөрэнээччилэр психологическай доруобуйаларын месячнигынын үлэтин отчуоттаатылар. Бары оскуолаларга чөл олох постара тэриллэбиттэр (уруккута наркост), бу постарга председателлэр аанаммыттар. Нам 1 №-дээх оскуолатын директоры иитэр үлэҕэ солбууааччы, поһун председател М.В. Тарабукина отчуоттан иһиттэххэ учуокка 14 оҔо турар, ол иһигэр 4 оҔо арыгы иһэн, 9 оҔо психоактивной веществу туһанан, илдэ сылдыан. Бу оҔолору кытта индивидуальной үлэ ытыллар, ону таһынан профилактической кылаас чаастара буолаллар, төрөспүттэрин кытта үлэлэһэллэр, кинилэргэ бэсидэлэр ааһыллаллар. Социальной өттүнэн кутталлаах балаһаннаһа үөрэнээччилэр 70%-ра киррэллэр.

Нам 2 №-дээх оскуолатын директоры иитэр үлэҕэ солбууааччы, чөл олох поһун председател О.Н. Егоров месячник түмүгүн билиһиннэрдэ. Ол курдук пост чилиэннэрэ 7-тэ муньахтаабыттар, учуокка 5 оҔо турар, быйыл учуоттан 2 оҔо уһуллубут. Социальной өттүнэн кутталлаах балаһаннаһа ыаллары кэрийдэллэр, кылаас чаастар, «Бро-

Механизированнай звенолар икки ардыларыгар былааны толорбут «Чэрэн» бааһынай хаһаайыстыба, салайааччыта Баишев Василий Кэскилевич уонна Федорова Саргылана Николаевна ИП кыайылааһынан буоллулар. Былааннара 106 тонна этэ, ону 149 тоннаны оттоон 140 % толордулар. Механизирован-

нара 80 тонна, ону 107 тонна буолан 134 % толордулар. Чааһынай сектордарга 1 трактордаахтарга Афанасьев Николай Дмитриевич 1-с миэстэни ылла. Былаана 20 тонна, туолла 27,5 тонна. 135% толордо. Чааһынай сектордарга 1 трактордаахтарга Кривошапкин Николай Васильевич 2-с миэстэни ылла. Былаана 26 тонна. Туолла 29 тонна. 119 % толордо. Дьэ кэргэнинэн оттоонунна Лугинов Валерий Петрович 20 тонна оту

Ушницкай Е.С. - баһылык солбууааччыта састааптаах үлэлэтэ; 5. сэттинни ыйга оскуолаҕа К.Г. Баишева аналлаах кылаас чаастара ытытыллылар; 6. улус ааһыларыгар Салбаҥ орто оскуолатын 8-с кылааһын үөрэнээччилэрэ Суздалова Алина «Удьуор утумун олоһун уйгута» диэн дакылаатынан 1-кы миэстэни уонна Охлопков Богдан «Оттоонунна дьэ кэргэннэ оҔо лааһырын тэрийи» диэн

ТУРУУ ҮЛЭҢИППИТИН ЧИЭСТИЭХХЭ

Корякин С.П. сиэннэрэ Савва уонна Тимур

най аһардаах звенолар икки ардыларыгар былааны толорбут «Кях» бааһынай хаһаайыстыба, салайааччыта Касьянов Егор Егорович, былаана 46 тонна эбит буоллаҕына 55 тоннаны оттоон 119 % толордо. Чааһынай секторга Сысолятин Егор Егорович кыайылааһынан буолла. Былаана 36 тонна этэ, ону 54 тоннаны оттоон 150 % толордо. Чааһынай секторга илиинэн оттоонунна Гаврильев Семен Афанасьевич былаана 28 тонна эбит, онтон 30 тоннаны оттоон 107 % толордо. Механизированнай звенолар икки ардыларыгар былааны толорон 2-с миэстэни «Уһун-Күөл» бааһынай хаһаайыстыба ылла, салайааччыта Захарова Матрена Афанасьевна, былаана 100 тонна, туолла 106 тонна, 106 % толордо. Чааһынай секторга 2-с миэстэни ыллылар Мокрошупов Дмитрий Петрович, Сивцев Руслан Петрович, Аргунов Прокопий Данилович, Ылахов Аркадий Афанасьевич. Былаан-

оттоото. Баишев К.Г. олоһун үйэгитэ маньык үлэлэри ытытыбыт: 1. бааһынай хаһаайыстыбаларга, чааһынай сектордарга, предпринимателлэргэ оттоонунна күрэхтэһии тэрийдибит; 2. муус устар 14 күнүгэр «Үлэнэн кынаттаммыт олох» диэн кинигэ сүрэхтэһиэтэ культуура киинигэр бэрт тэрээһиннээхтик ытытыллына. Ааптар Баишева Мария Семеновна кинигэтин кэлэр кэнэҕэски ыччакка өбүгэлэр тэлбит суолларын холобур оностон сүрүн сүүрэн онгосту диэн аанага; 3. «Энсиэли» хаһыакка Баишев К.Г. Албан аат II, III-с степеннээх уордуннаах тракторист, отчут, депутат туһунан ыстатыйаны Ушницкая Ф.Д. суруйда; 4. олохтоох дьаһалта уонна ветеран сэбиэтэ «Ветеран» диэн хаһыат 10-с нүөмэрин таһаарда. Редколлегия Ушницкая Ф.Д. - бэтэрээн сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ, Аргунов С.П. - дьаһалта специалиһа,

теманан 3-с миэстэни ыланнар салгыы региональной таһымна тахсары ситистилэр; 7. «Үлэнэн кынаттаммыт олох» диэн кинигэ тахсытыгар ветераннар, олохтоохтор үбүнэн көмөлөстүбүт, төһүү күүс буоллубут; 8. оппун сводкатын хас бэнидиэньник аайы хойутаппакка тыа хаһаайыстыбатын управлениетыгар түһэрбит. От сводкатын 4-с сылын хомуйдум:

Сыла	Былаан (тонна)	Туолла (тонна)	%
2010	1340	1687	125
2011	1340	1618	120
2012	1612	1657	102,8
2013	1604	1466	91,4

От сводкатын хас өрөбүл аайы арыы собуотугар тийэн үүт туттарааччылартан дьонноро төһө оттообуттарын ыйытан билэбин. Үүт туттарааччылары, дьахталлары, детсад, оскуола үөрэнээччилэрин кытта көрсүһөбүн.

Быйылгы дьылбыт олус тынны буолан оппун сиппэккэ, былааммытын толоробутугар ыарахаттары үөскэттэ. Быйыл окко уопсай 120 киһи кытын. Ол иһигэр 28 оҔо, 24 пенсионер, 49 техника үлэлэттэ. 2013 с. оттоонунна нэһилиэк үрдүнэн былааммыт 1604 тонна этэ, онтон 1466 тонна буолла, онон 91,4% тэҥнэстэ.

Сэттинни 28 күнүгэр культуура киинигэр тыа хаһаайыстыбатыгар уонна Баишев К.Г. аналлаах бэртээхэй биэчэр тэрээһиннээхтик ытытыллына. Культура үлэһиттэрэ бэлэмнээбит кэнсиэрдирин көрдүбүт. I Хомуустаах нэһилиэгиттэн Баишев К.Г. кэргэнэ Мария Семеновна, норот үөрэбириитин туйгуна, учууталлар учууталлара, Баишева

Мария Константиновна, Хомуस्ताах орто оскуолатын учуутала, «Дети Саха-Азия», Джордж Сорос фондаларын стипендиата, СР үөрэбириитин туйгуна уонна куораттан үлэ ветерана, аймахтара Ларионова М.С. кыттыны ыланнар биэчэрбитин кыргэттилэр. Слайданан 1960 сылтан биллгини кэмнэ диэри Салбаҥ нэһилиэгин отчуттарын, оттоонунна оскуола оҔолорун уонна коммунистическай субботниктар хаартыскаларын көрдүбүт.

Бастаан Баишев К.Г. аатынан күрэхтэһии ааптара Ушницкая Ф.Д. туох үлэни ытытытын сиһилии кэпсээтэ. Салгыы Степанова З.Е. нэһилиэккэ тыа хаһаайыстыбатын үлэтин-хамнаһын сырдатта. Онтон «Оттоонунна дьэ кэргэнинэн оҔо лааһырын тэрийи» диэн 8-с кылаас үөрэнээччитэ Охлопков Богдан дакылаатын биһири иһиттибит. Салгыы күрэхтэһии кыайылаахтарына наһараадалаһын буолла. 13 киһи спонсордар анаабыт бириистэрин уонна олохтоох дьаһалта дипломнарын тутан үөрдүлэр. Бу күн К.Г. Баишева аанаммыт «Ветеран» хаһыаптыт 10-с нүөмэрин таһаардыбыт.

Баишев К.Г. аатынан күрэх усулуобуйатын толорон пенсионердар Гаврильев С.А. икки төгүл, Касьянов Е.Е., Сивцев А.А., Сысолятин Е.Е., Захарова М.А. номинация кыайылаахтарынан буоллулар.

Күрэхпитигэр «Эрэл» ТХПК (Гуляев Н.Ф.), «Энсиэли» хаһыат редакцията (Касьянов В.Г.), «Намгастрой» (Федоров А.А.), үөрэх управлениета (Протопопов О.Н.), Хамаҕатта көмөлөһө дьаһалтата (Максимов И.Н.), Хамаҕатта ветераннара (Бурнашева Т.И.), Салбаҥ олохтоох дьаһалтата (Новиков А.Х.), «Хонгор-Биэ» СПЖК (Степанова З.Е.), Салбаҥ орто оскуолата (Винокурова Н.Б.), Салбаҥ оҔо саада (Ощепкова А.С.) спонсоридаатылар уонна Баишева М.С. бастакы кэбиһини туруорбукка бириис туттарда.

Бу спонсордаабыт тэрилтэ салайааччыларыгар, коллективтарыгар, күрэхпит ситиһилээхтик түмүктэммитигэр күүскө, тирэх буолбуккутугар барҕа махталбытын тиздэбит. Чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, тустаах үлэбитигэр ситиһини, дьэ кэргэннитигэр дьолу-соргуну, истин-сылаас санааҕыт уостубатыгар, куруук дьон-сэргэ махталын ыла туарыгыгар барабыт!

Ф.Д. УШНИЦКАЯ, Салбаҥ

сый курит» диэн тэрээһин, педагогическай ааһылар, правовой иити декадата буолбуттар, видеороликтар көрдөрүллүбүттэр, радионан биэрииллэр буолбуттар. Улахан болҕомто эбии үөрэхтэһингэ ууруллар. Психологи-

конкурс буолбуттар. Психологическай тестары оҔолор бары толорбуттар, үрдүк тревожностооах оҔолор буоллубуттар. Оскуола нэһилиэк КДН-нын кытта ыкса сибээстээхтик үлэлиир. Оскуолаҕа барыта 38 оҔо баарыттан 24-дэ элбэх оҔолоохтор, кыаммат-

бүттүүн обществонан» хамсааһын иһинэн рейдэлэр буолаллар. Тэрилтэлэр, общественной түмсүүлэр салайааччылар оскуолаҕа көмөлөһөллөр. Поска быйыл 6 оҔо учуокка турар, 2 оҔо тахсын сөп. Директоры иитэр үлэҕэ солбууааччы А.Н.

куруһуоктар, секциялар буолаллар, 3 куруһуогу улустааһы оҔо айымньытын киини үлэһиттэрэ тийэн ытыгаллар. Маны таһынан ГАИ инспекторын, ПДН инспекторын күннэрэ буолбуттар. Улахан көмөнү «Былдаа ыччаттара» общественной хамсааһын онорор. Бу хамсааһын оҔо приютун кытта шефтэлэр, ыйга биридэ кэлэн билсэн, көмөлөһөн бараллар. 3-8 кылаас оҔолоругар «Культура здоровья» диэн уруок киллэриллибит.

Муньааха үөрэх управлениетын начальнига О.Н. Протопопов кыттыны ылла. Биридэммөт түгэнинэн опека болпуоһа буолла. Ол курдук төрөспүттэриттэн туспа эбэлэригэр, эһэлэригэр, аймахтарыгар эбэтэр билэр эрэ дьонугар олорон үөрэнэр оҔо элбэбит. Маньык оҔолорго временнай опека диэн оноһуллуохтаах. Временнай опекалаах эрэ оҔону оскуола үөрэтэ ылар бырааптаах.

Бу күн КДН-на 4 дьыала көрүлүннэ. Онтон бириин иһитиннэрэр буоллаах үөрэх киинигэр үөрэнэр 10-с кылаас үөрэнээччитэ лицейгэ үөрэнэ сылдьан арыгылаабыт, полицияҕа тийэн айдаарбыт. Бу оҔо эбэтигэр иитиллэн олорон, төрөспүттэрэ киини көрбөттөр. Киинэхэ 300 солк. ыстараап түһэрилиннэ, полицияҕа алдыаппыт малын төлүүрүгэр уонна үөрэҕэр кыһалларыгар этилиннэ.

В. РЫКУНОВА

ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ ДОРУОБУЙА МЕСЯЧНИГЫН ТҮМҮКТЭРЭ

ческой көмөҕө наадыар 25 оҔо буолллубут. Олег Николаевич эппитинэн төрөспүттэр үөрэх кэнниттэн оҔолоругар болҕомтолорун уурбаттар.

Таастаах оскуолатын поһун председател В.В. Винокурова иһитиннэрбитинэн төрөспүттэри патруллаһынгна кытыары үгэскэ кубулуйбут. Патриотизм, гражданственность уруоктара, төрөспүт муньахтара, кылаас чаастара, оҔолор холубунай, административнай эппиэтинэстэрин туһунан бэсидэлэр буолбуттар. Оскуола учуотугар 2 оҔо турар, 2012 с. учуоттан 2 оҔо уһуллубут. Учуокка оҔолор токсикоманиан дьарыктанан турбуттар. Психологическай доруобуйа месячниктар балыктааһын, киинэ көрүү, «Наша Россия»

тар, 18-һа ситэтэ суох ыаллар. Хатырх оскуолатын директоры иитэр үлэҕэ солбууааччы М.В. Степанова отчуоттаата. Оскуола учуотугар 4 оҔо турбут. Ахсынныга чөл олох поһун учуотугар 10 оҔо баар эбит, онтон 3-һэ арыгы иһэн, 7-тэ табахтаан. Төрөспүттэр рейдэлэргэ сылдьаллар, родкомитет председател М.Д. Сивцева оскуоланы кытта сибээстээхтик үлэлиир. Сайынны лааһырдарга учуокка турар оҔолор хабылаллар. Нэһилиэк баһылыга А.М. Пингийн чөл олоһу туһунан буолан оскуола улахан көмөнү онорор эбит. Модут оскуолаҕыгар учуокка 7 оҔо турар, иккис чипээрэ 3 оҔо эбии кирибит. ОҔолор токсикоманиаан, табахтаан учуокка турбуттар. «Иитигэ

Осипова иһитиннэрбитинэн 3-с кылаастан төрөспүттэрин кытта биригэ табахтыыр 8-9 кылаас оҔолоро бааллар, табахтары кыайан бырааппаттар, төрөспүттэрэ наадыбаттар.

Хатын Арыы оскуолатын директоры иитэр үлэҕэ солбууааччы В.И. Максимова отчуоттан иһиттэххэ оскуола учуотугар 13 оҔо, чөл олох поһугар 5 оҔо баар. Месячник кэмигэр индивидуальной консультациялар, психологическай бэсидэлэр, дьэһэлэри кэрийи, кылаас күнэ о.д.а. тэрээһиннэр буолбуттар. Кылаастар тэрилтэлэри кытта шефтэллэр. Онуоха нэһилиэк баһылыга Ю.И. Слепцов улахан болҕомтотун уураар. ОҔо иллэн кэмин туһалаахтык атаарарын иһиттэн элбэх

Кэрэ эйгэтигэр

Орто дойдуга кэлбит, айыллыбыт барыта ааттаах буолар. Оттон анал аат – предмет (ба-статан туран киһи), көстүү тус аата. Анал ааты предмет ханнык көрүнүн бэлиэтиринэн наарды-ылар. Ол курдук манна киһи, кыыл, сир-дойду, араас тэрилтэ, уус-уран айымньы уо.д.а. аата кириэр.

Мин быйыл «Саха эстрада-тын ырыаһыттарын псевдоним-нара» дьээн темаҕа дакылаат суруйан улуустааҕы «Инникига харды» конференцияга кытын-ным. Ол чинчийибин эһиги дьүүлүтүгэр таһаарабын.

Анал ааттары үөрэтэр наука уопсай аата ономастика дьээн эбит. Бу грек омук тыла «искусство давать имена» дьээн өйдөбүллээх. Анал аат чоо биир предмети атыттаран арааран бэлиэтиир суолталаах. Киһи аатын үөрэтэр наука антропони-мика, сир-дойду аатын үөрэтэр наука фитонимика, кыыл-сүөл аатын үөрэтэр наука зоонимика дьээнэр. Аан дойдуга киһи билбитэ-көрбүтэ барыта ааттаах.

Антропониимика – киһи аатын бары араастарын: сирэй ааты, аҕа аатын, араспаанньаны, псевдонимы, хос ааты, кинилэр

дыкти, атыттаран ураты, катыламат буоллаҕына өйдүүрүгэ быдан судургу дьээн өйдүүр. Ол курдук артыыс карьератыгар, үүнэн-үрдээн, сайдан тахсарыгар аат, аат ис хоһооно кырата суох оруолу оонньуур буолуох-

Саха республикатын үтүөлээх артыыһа В.С. Татариновы кытта

таах. Ол иһин үксүн бэйэлэрин ааттарын оннугар псевдоним ылаалар. Сорохтор бэйэлэрин ааттарын тосту толору улары-таллар, сорохтор кылгатааллар,

тыланар аат суох, псевдонимна муода буола кэлэ илик кэмэ этэ. 90-с сыллар ортолоруттан саҕаламмыта быһыылаах. Арҕааны культура сабыдыала көстөр. Бастакы псевдонимы, арааһа, Сахааҕа ылыммыта. Табыллыбыт псевдоним. Билигин атын кэм. Ырыаһыт олус элбэх. Ол иһин араас ааты толкуйдуулар.

Мин барыта 62 псевдонимы ырыттым. Чинчийэн көрдөхкө, ырыаһыттар псевдонимнарын манньк бөлөххө араарыахха сөп:

· тус ааттарыттан тахсыбыт псевдонимнар: Саввинова Екатерина – Саина бэйэтин дьынгээх аатыттан «Саввинова Екатерина» дьээнтэн барыларыгар биллэр псевдонимы САИНА дьээн таһаарбыт. Манна кириэрлэр: Июлина Соловьева – Июлина, Наталья Протопопова – Натали, Сергей Попов – Сэргэй, Серафим Ксенофонов – Серафим, Сайсары Харитоновна – Сайсары Куо, Владимир Кардашевский – Болдьюма, Пономарев Саша – Понсаш, Павел Степанович Семенов – Байбал, Петров Петр Семенович – Бүөккэ Бөтүрүөп уо.д.а.;

· Төрөөбүт-үөскээбит биһиктэрин, олох суолугар алҕаабыт сирдэрин-дойдуларын аатынан: Виктор Иванов – Сизэй Уола. Бэйэтэ кэпси-ринэн, бу ааты 2005 сыллаахха Аркадий Алексеев айар бөлөҕөр

кыыстары Айаара дьээн ааттаах эбит. Эрханга онно өй кириэр, Санига Ай дьээн диэбит. Ай, ай-тут, айымньылаах дьээн суолталаах. Манна бааллар Сарыда Сандар, Катя Пинигина – Сайнаара;

· Фольклортан ылыммыты ааттар: Александр Самсонов – Айыы Уола. Уруҕ Айыы сылыгар тохсунньу 7 күнүгөр төрөөбүт. Бу ааты ыл дьээн «Тойук» ансамбль салайааччыта Г.Г. Федорова сүбэлээбит. Александр Дьячковская – Саарын. Саарын дьээн олонхоттон ыллаахха «саха саарына» дьээн буолар, онтон хаһыстаахха былыргы түүр тылыгар «ырыа» дьээн буолар. Ону салайтаран Саарын дьээн ааты бэйэтигэр ингэриммит. Эдуард Власов – Ыра Чаҕаан: «Бу ааты миэхэ Аркадий Алексеев биэр-битэ. Биир күн кэлэн Ыра Чаҕаан буол диэбитигэр сөбүлэспитим». Айдарылаах аат эбит. Ыра дьээн инникини түстүүр баҕа санаа. Чаҕаан – былыргы тыл. Элбэх суолталаах. Биир суолтата – наһаа күүстээх куолаас дьээн, Никита Баишев – Дархан. Тылдьыкка өс кирибэҕэ суох, олус дьохуннаах, нүһэр дьээн быһаарылыбыт. Сыанаҕа тахсар уобарастан тутулуктаах;

· икки тыл холбомуттуттан үөскээбит ааттар: Николаев Аркадий Владимирович – Эрхаан.

эстрадатыгар сонун хайысханы киллэрбит. Онтон Ылата ити ааты ингэриммит. Прокопий Сыроватский – Сарыал, Иван Софронов – Сандаал, Роман Данилов – Саргылаан, Алексей Львов – Алгыстаан, Уйгу, Долгууна;

· нууччалыы эбэтэр омуктуу ааттар: Ольга Спиридонова – Ника, Гоша Васильев – Джида, Саас Устар. Ася Иевлева интервьютугар «Эн ааккын тово уларыта сылдьаҕын» дьээн ыйытыгыгар Гоша Васильев манньк хоруйда-абыт: «Миигиттэн мэлдьи: «Джида туох ис хоһоонноо тыллы?» – дьээн ыйытталлар. Ити бошпуруо-һу, дьынгэр, төрүт сөбүлээбэппин. Хал буоламмын быһыылаах. Мээнэ ингэримнэҕим дии оҕо сылдьан. Оттон «Саас Устар» дьээн хомуурунньугум аата ээ. Ол эрээри ити аатынан ыста-тыйа эһин суруйабын. Ол иһин дьон Саас Устар дьээн буолбут дии саныыр. Бөлүһүөктүүрүбэр, ону-маны анаарарбар, сылык-тыгырбар, ардыгар, Отут Оллоон дьээнбин. Быһата, аакка улахан суолтаны биэрбэппин. Хайдах сөбүлүүрүбүнэн эһиэхпин сөп». Нелли, Джемини, Амира, Радивер, Лана Степанова – Олимпия. Псевдонимын 2006 сыллаахха «Сага ырыа» конкурса кытта-рыгар ылыммыт. Уонна ол аата эмиз бэйэтигэр ингэн хаалбыт. Татьяна Емельянова – Андреана;

САХА ЭСТРАДАТЫН ЫРЫАҤЫТТАРЫН ПСЕВДОНИМНАРА

үөскүүр, сайдар, уларытар-тэ-лэрийэр сокуоннарын, ити ааттар киһи олоҕор ылар миэстэ-лэрин – барытын хабаан үөрэтэр ономастика биир киэн салаата буолар. Антропониим – грек тыла: антропос «киһи», оним «аат» – «киһи аата» дьээн суолталаах.

Антропониимика салаатыгар хос ааттар (прозвище) биир сүрүн миэстэни ылааллар. Хос аат – киһиэхэ сирэй аатыгар эһии аат. Хос аат сирэй ааттан уратыта дьээн бу аат киһи ханнык эмит уратытын (тас көрүнүн, майгы-тын-сигилитин, төрдүн-ууһун, үлэтин-хамнаһын, саҕатын-ингэтин, бэлиэтиир иккис аат.

Оттон псевдоним хос аакка чугас, ол эрээри арыый атын өйдөбүл. Псевдоним дьээн тыл суолтата улахан совет-ская энциклопедияга манньк быһаарылыбыт: «Псевдоним (от греч. псевдо (ложь) и оупта (имя), подпись или имя, которыи автор или артист заменяют своё настоящее имя. К псевдо-ниму прибежали издавна с раз-личными целями: укрыться от преследований цензуры, под-черкнуть особенность лично-сти автора или его творчества, представить его не таким, каков он на самом деле (литературная маска). Причинами появления псевдонима бывали также не-благозвучие фамилии, сословные предрассудки, боязнь провала на литературном поприще». Ол эбэтэр хос ааты атын киһи биэрэр эбит уонна кимихэ баҕар ингэр буол-лаҕына, псевдонимы үксүн нору-окка биллэр-көстөр политиктар, айар куттаах дьон бэйэлэрэ ылы-ныахтарын сөп.

Мин билэрбинэн, ырыаһыттар псевдонимнарын анаан чин-чийи суох. Оттон саха ырыатын истээччи, сүгүрүйээччи ырыаны толорооччу аатын, тово итинник псевдонимы ылыммытын би-лиэн баҕарар. Ханньк баҕарар аат киһи олоҕор суолталааҕын өйдөөн, аат суолтатын быһааран сүгүрүйээччилэргэ тиздэхпин баҕарабын. Быйыл саха эстрада-та төрүтэммитэ 45 сылын бэли-этиир. Ити бэлэ күнүгэ бэйэм кыра кылааппын киллэриэхпин баҕарабын.

Хас биирдии киһи ханнык эрэ эйгэҕэ ситиһииллэригэр аат суолтатын, аат иһиллэрэ

сорохтор бэйэлэрин сыанаҕа тахсар уобарастарын толору характеристикалыыр сцениче-скэй ааттары ылыналлар эбит. Ол курдук телевизорунан ба-ры күннэтэ көрөр Россия эстра-датын ырыаһыттары үгүстэрэ псевдонимынан тахсан ылы-ылар. Холобур, Валерия дьээн ырыаһыт дьынгээх аата Перфилова (Шульгина) Алла дьээн буоларын аҕыйах киһи билэрэ буолуо. Бу ааты Валерия урут толкуйдаабыт, Алла дьээн ааты иһиттэххэ, тутта Пугачева көстөн кэлэр дьээн. Эстрадаҕа иккис Алла баар буолара булкууру таһаарыан сөп эбит. Эбэтэр Ани Лорак дьээн Украина эстрадатын

Саха республикатын культураны туйгуна Иннокентий Васильев – Лэгэнтэйи кытта

ырыаһытын дьынгээх аата Каролина Куек дьээн эбит. Сыанаҕа тахсар аатын бэйэтин аатыттан таһаарбыт: Каролина дьээн төт-төрү аахтаахха Анилорак дьээн тахсар. Ону өссө икки чааска араарбыт.

Оттон биһиэхэ хайдаҕый? Эстрада бастакы ырыаһыттары бэйэлэрин ааттарынан тахсал-лар эбит. Ол курдук, Юрий Платонов, Аркадий Алексеев, Влади-мир Заболоцкий, Владимир Татаринов, Марфа Колесова уонна да атыттар ааттарын аҕа көлүөнэ дьон псевдонима да суох билэр. Саха Республикатын Үтүөлээх артыыһа Владимир Семенович Татаринов ону ман-ньк быһаарар: «Тоҕо диэтэргин, оччолорго ырыаһыт аҕыйах. Ха-

киригэр ылыммыт. «Дойдум аата чугас буолан ылыммытым. Бэйэм Сунтаар Сизэйтиттэн төрүттээхпин. Бу аатым олус түргэнник ингмитэ. Билигин олох кэмсиммэппин. Аат киһини ула-рытар диһиллэрэ кырдык эбит. Үчүгэй өртүгөр уларыаҕын. Сорох дьон дойду аатын сүгэр ыарахан диһиллэр. Буолуо. От-тон миэхэ дойдум аата көмөлө-һөр, күүс биэрэр. Ыччаттарга, оҕолорго бу ааты ылыммытым холобур буолар. Дойдутун аатын ылыммыт киһи хаһан да бу ааты түһэн биэрбэт. Дойдутун тапты-ры киһи элбэҕи ситиһэр», - дьээн мин ыйытыгыбар хоруйдаабы-та. Манна өссө кириэр Максим Маар;

· өбүгэлэрин, төрүт-уус уру-улары-аймахтары аатыттан: Иннокентий Васильев – Лэгэн-тэй. Миэхэ манньк кэпсээбитэ:

«Лэгэнтэй дьээн эһэм аата. Лэгэн-тэй Охоһоһуйабыс дьээн. Утум дьээн баар, удьуордааһын, ааты, киһини үйэтити. Өбүгэлэри кытта ситим. Сахаларга ол бы-лыргыттан баар. Өбүгэлэри ытыктааһын, кэриэстээһин. От-тон өбүгэ утума син биир төрөө-бүт дойдуну кытта сибээстээх. Ааспыты билэр, ытыктыыр киһи инникилээх. Ол иһин псевдоним ылынарбар үгүс толкуй, атын аа-ты ылынар санаа суох этэ.» Ната-лья Яковлева – Далаана. «Улаат-тахпына, ырыаһыт буоллаҕына ким дьээн ааттаныхпын сөбүй дьээн оҕо сылдьан толкуйдур ээтим. Арай, санаан көрдөхпүнэ, ырыаһыттар бары сахалыы аат-таахтар. Оттон мин аатым нууч-чалыы Наташа буоллаҕа дии», - дьээн хоруйдуур. («Хатан», 2012, 39№). Оттон кэнники, Далан дьээн суруйааччы аймаҕа буоларын быһыытынан, маарыннатан Да-лаана диэбиттэр. Манна кириэрл-лэр: Владислав Максимов – Ай-ал Сильверсан, Паша Ченянова – Умсуура;

· саҕа үөскээбит, айыллы-быт ааттар: Софья Андреевна Николаева – Санига Ай. Софья Вильюскайы кытары бутуйал-лар эбит. Ол иһин саҕа аат тол-куйдуур санаа үөскээбит. Иньэ-гынан Санига дьээн ааттамыт. Санига дьээн кинини уопсайга бииргэ олорор кыһа ааттыыр эбит. Оттон Эрхан туох эрэ тий-бэт, ситэтэ суох диэбитин кэннэ иккистээн толкуйдаабыттар. Га-стролга хоно түспүт ыалларын

Саха республикатын культураны туйгуна Виктор Иванов – Сизэй Уолун кытта

Эр, эр санаа – куттаҕаһа суох күүстээх, хотоойу санаа, ыра-хантан чабыйбат буолуу, эр сана-лаах киһи. Онно хаан эбиллибит. Григорий Пермяков – Сахамин бастаан хасыһан-хасыһан Саха-ян дьээн аакка тохтообуттар, он-тон эмиз даҕаны истэргэ сымна-ҕас баҕайы дьээн, урут оонньууга кыттаргар Сахамин дьээн ааты-нан тахсарыҕ буолбат дуо дьээн-нэр, бүтэһигэр бу ааты ылыммыт. Сахамин дьээн өйдөбүл «мин сахабын» эбэтэр «мин аатым Саха» дьээн суолталаах диэбит. Манна кириэрлэр: Илья Павлов – Ильдар, Айсан – айар санаа, Айталига Седалищева – Айса, Наталья Ефимова – Айхаана, Айыллаана – ай – ыллаа;

· икки тылтан турар ааттар: Варя Ларионова – Ый Кыһа, Мичий Куо, Елена Старостина – Хотун Арылы, Хоту Уолан, Любовь Константинова – Кыта-лы Куо, Татьяна Маркова – На-ри-Яна Куо;

· сахалыы ааттар: Уля Сер-гучева – Күннэй, Алексей Григорьев – Эрчим дьынгэр олоҕор олус наһыл, бытан киһи эбит. Эрчим дьээн ааты ылбытыгар ба-ры соһуйбуттар ахан үһү, киһи өйдөбүлүнэн бу аат, бастатан ту-ран, эр санааланы, иккиһинэн, эрчимнээх буолуу дьээн. Сергей Сорокин – Айгылаан, Владле-на Бурнашева – Сахааҕа, Валя Романова – Чыскайрай. «Та-бык» фестивалга «Чыскайрай» композицияны толорбут. Саха

· урут ыллы сылдыбыт бөлөхтөрүн аатынан: Варя Макси-мова – Варя Махима. Кини салайытынан 1996 сыллаах-ха Варя бииргэ төрөбүт балтын уонна кини дьүөгэтин кытта «Махима» дьээн бөлөх тэри-миттэр. Дьүөгэли кыргыттар атын хайысханан суоллары-иистэрин булунан үлэли-хам-сыы сылдьаллар. Оттон Варя «Максима» дьээн ааты ингэрим-ны ылыһыр-туойар. Дарья Лаврова – Даша Кофе, Мирослав Егоров – Тэбэнэттээх.

Бу аҕыйах холобурдаах чин-чийибиһинэн манньк түмүккэ кэллим:

1. псевдоним ылыны бириэ-мэ ирдэбилэ эбит;
2. билингви кэм ырыаһыттары үгүстэрэ псевдонимнаахтар;
3. псевдоним ылыналлары-гар тыл суолтатыгар болдомтону наһаа уураллар эбит. Тыл суол-татын анаан үөрэтэллэр эбит;
4. псевдоним киһи хантан сылдырын, төрдүн-ууһун, туох сыаллааҕын-соруктааҕын, сы-наҕа тахсар уобараһын, олоххо аналын быһаарыан сөп эбит;
5. псевдоним үөскүүрүгэр киһи бэйэтин билиитэ, чугас дьонноро, урукку олоҕо эбэтэр биир ханнык эмэ түгэн дьайы-ан сөп;
6. псевдоним ылыны итэҕэли кытта сибээстээх буолуон сөп эбит (харысхал аат);
7. псевдоним кэм-кэрдии аастаҕын аайы уларыыан сөп. (Джида);
8. псевдонимтан саҕа тыл үөскүөн сөп эбит;
9. сорохтор псевдоним ылым-маттар. Холобур, Аскалон Пав-лов, Анастасия Готовцева, Ана-толий Горохов. Анатолий Го-рохов псевдоним ылынар санаа кирибэтэҕэ дуо дьээн ыйытыгыга: «Туспа барарбар псевдоним тол-куйдуу сатаабытым. Санабар буолуо, барытын талан кэби-спит курдук этилэр. Онтон, чэ, Анатолий Гороховпынан да сыл-дьым дьээн быһаарыммытым. Эстрадаҕа Горохов дьээн араспа-анньааһа ырыаһыт суох. Бу – хотулар төрүт араспаанньабыт», - диэбитэ.

Баҕар саҕа тахсан эрэр ырыаһыт, айар үлөһүт бу үлөни ааҕан туох эрэ санааҕа кэлиэ, аат таларыгар көмө буолуо.

Маша АММОСОВА, ХСФД, 6 кылаас

**РАСПОРЯЖЕНИЕ
09.12.2013 № 2309-р
с. Намцы**

О дополнительных мерах по обеспечению пожарной безопасности и предупреждению чрезвычайной ситуации в период проведения новогодних праздников на территории Намского улуса

На основании решения Правительственной комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций и обеспечению пожарной безопасности от 08.12.2011 г. № 151, в целях обеспечения пожарной безопасности и предупреждения возникновения чрезвычайной ситуации на объектах жилищно-коммунального хозяйства на территории МО «Намский улус», распоряжаюсь:

1. Всем главам поселений, руководителям предприятий, учреждений и организаций всех форм собственности на территории Намского улуса:

1.1. Принять распорядительные документы по обеспечению пожарной безопасности в период новогодних праздничных мероприятий;

1.2. Назначить приказом ответственных лиц за пожарную безопасность на объектах проведения новогодних мероприятий;

1.3. Организовать дежурство ответственных лиц в праздничные и выходные дни;

1.4. Провести дополнительные противопожарные инструктажи с должностными лицами объектов, ответственных за проведение массовых мероприятий;

1.5. Запретить применение пиротехнических изделий в помещениях, зданиях и сооружениях любого функционального назначения согласно п. 13 Постановлению Правительства Российской Федерации от 22.12.2009 г. № 1052 «Требования пожарной безопасности при распространении и использовании пиротехнических изделий»;

1.6. Организовать проверки трудовой дисциплины и соблюдения технологического режима на подведомственных объектах;

1.7. Принять все необходимые меры по соблюдению обязательных требований пожарной безопасности и безаварийной эксплуатации собственных объектов;

1.8. Взять под особый контроль проведение культурно-массовых мероприятий вне помещения с применением пиротехнических изделий в местах массового скопления людей;

1.9. В местах массовых гуляний выделить специально оборудованные площадки для использования (запуска) пиротехнических изделий;

1.10. Запретить проведение новогодних праздничных мероприятий на объектах с массовым пребыванием людей без согласования с отделом надзорной деятельности по Намскому району;

1.11. Закрепить ответственных лиц за объектами жилищно-коммунального хозяйства и энергетики, предусмотрев четкую схему оповещения и вызова в случаях необходимости ответственных работников и аварийно-восстановительных бригад;

1.12. Ежедневно информировать о ситуации на местах и в случае необходимости в ЕДДС МО «Намский улус» тел.: 42-5-08, 89148230112, (ст. диспетчер) (дежурный диспетчер);

2. Совместно с Отделом надзорной деятельности по Намскому району (Парников Н.А.) с представителями ММО МВД РФ «Намский» (Стручков А.А.), ТО Управления Роспотребнадзора по РС(Я) в Намском районе (Ильина Л.И.);

2.1. Принять в установленном порядке исчерпывающие меры по пресечению случаев производства, хранения и реализации пиротехнической продукции, электрических гирлянд без соответствующих сертификатов, а также применения их в местах не предназначенных для этих целей;

2.2. Усилить работу в средствах массовой информации по информированию населения о мерах пожарной безопасности при устройстве новогодних елок, применении пиротехнических изделий и использовании электрических гирлянд, а также профилактике пищевых отравлений, массовых инфекционных заболеваний, гриппа и ОРВИ;

2.3. Совместно провести рейды по торговым точкам, реализующим пиротехнические изделия;

3. Совместно с ОПС РС(Я) № 23 по МО «Намский улус» (Колпашников И.В.), ГУ Намское Управление социальной защиты населения (Парников Н.Г.);

3.1. Усилить работу по проведению внеплановых проверок объектов образования, здравоохранения, культуры и в учреждениях социальной сферы с круглосуточным пребыванием людей на обеспечение противопожарной безопасности;

3.2. Провести проверки по соблюдению противопожарного режима на объектах, учреждениях, в том числе в части соблюдения режима курения, применения бытовых электрических и электронагревательных приборов и устройств;

3.3. Обеспечить в период праздничных дней в установленном порядке проведение проверки мест проживания семей, относящихся к категории «неблагополучные»;

3.4. Усилить профилактическую работу в период новогодних праздников в жилом секторе;

4. Генеральному директору ООО «Намкоммунтеплоэнерго» (Игнатев Н.В.):

4.1. В период проведения новогодних праздников обеспечить бесперебойную и надежную работу котельных;

4.2. Обеспечить необходимый запас топливно-энергетических ресурсов для выработки тепла и теплоснабжения;

4.3. Организовать проверки трудовой дисциплины и соблюдения технологического режима объектов теплоснабжения;

4.4. Обеспечить круглосуточную готовность выезда водовозной техники для подвоза воды в случае пожара;

5. Начальнику МКУ Управление образования МО «Намский улус» РС(Я) (Протопопов О.Н.):

5.1. Принять распорядительные документы по обеспечению пожарной безопасности в дошкольных, школьных учреждениях;

5.2. На основании п. 32 Постановления Правительства РФ от 25.04.2012 г. «Правил противопожарного режима в Российской Федерации в учреждениях с массовым пребыванием людей применение пиротехнических изделий во время проведения новогодних утренников, культурно-массовых мероприятий в помещениях»;

5.3. Не допускать проведения праздничных новогодних мероприятий с организацией питания детей блюдами домашнего приготовления в образовательных учреждениях и детских садах;

5.4. Назначить приказом ответственных лиц за пожарную безопасность в дошкольных, школьных учреждениях в праздничные и выходные дни;

5.5. Организовать дежурство ответственных лиц в дошкольных, школьных учреждениях в праздничные и выходные дни;

6. Главному специалисту по ГО и ЧС МО «Намский улус» (Охлопков Т.Е.):

6.1. Провести заседание комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций по вопросу обеспечения пожарной безопасности в период новогодних мероприятий и представить в срок до 15 декабря 2013 года в ГУ МЧС России по РС(Я) информацию о принятых

**ПЛАНЕТАРИЙ
"Космический мир"**

Для вас предлагает
краткометражные космические
фильмы:

1. Рассвет космической эры
2. Происхождение жизни
3. 8-мь Планет млечного пути
4. Рождение солнечной системы
5. Астрономия для детей
6. Откуда мы во Вселенной

Планетарий «Космический мир» предлагает краткометражные фильмы. Цена билета: взрослым – 150 руб., детям – 100 руб. Дата проведения: 21 и 22 декабря в кинотеатре «Сараана».
Кон. тел. 41-3-35 или 89659951922

решениях;

7. Намскому филиалу «Нам» НВК «Саха» (Шишкин Г.П.), редакции газеты «Энсиэли» (Касьянов В.Г.) опубликовать данное распоряжение в СМИ;

8. Контроль исполнения данного распоряжения возложить на заместителя главы улуса по строительству и промышленности Матвеева С.С.

Глава улуса А. Атласов

**РАСПОРЯЖЕНИЕ
10.12.2013 № 2311-р
с. Намцы**

Об установлении наценки на продукцию (товары), реализуемую на предприятиях общественного питания при общеобразовательных школах по Намскому улусу на 2013 год

Во исполнение Закона Республики Саха (Якутия) от 15 июня 2005 года 246-З № 499-III «О наделении органов местного самоуправления РС(Я) отдельными государственными полномочиями по государственному регулированию цен (тарифов)», распоряжаюсь:

1. Установить торговую наценку на продукцию (товары),

реализуемую на предприятиях общественного питания при общеобразовательных школах не выше 50%.

2. Начальнику МКУ «Управление образования» МО «Намский улус» (Протопопов О.Н.) осуществлять контроль за организацией питания обучающихся детей в соответствии с настоящим распоряжением.

3. Настоящее распоряжение опубликовать в средствах массовой информации.

4. Контроль за исполнением настоящего распоряжения возложить на заместителя главы по экономике и финансам Шаппову Л.И.

Глава улуса А. Атласов

ИЗВЕЩЕНИЕ от 10 декабря 2013 года

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации информируем о предоставлении в аренду земельных участков по адресу:

* Ленский наслег, с. Намцы, ул. Лесная, 10 площадью 1155,00 кв.м, под ЛПХ (приусадебный участок);

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Г.П. Авксентьевой, 32, площадью 1956,00 кв.м, под ИЖС;

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. В.А. Чириковой, 9, площадью 1864,00 кв.м, под ИЖС;

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. В.П. Жирковой, 9/1, площадью 1500,00 кв.м, под ИЖС;

* Хатын-Арынский наслег, с. Аппаны, ул. Пролетарская, 19/4 площадью 1000,00 кв.м, под строительство антенно-мачтового сооружения;

* Хатын-Арынский наслег, с. Аппаны, ул. Кырдал, 5/4 площадью 1200,00 кв.м, под ЛПХ (приусадебный участок);

* Хомустахский 1-й наслег, с. Кысыл-Сыр, ул. Аммосова, 1/1 площадью 1520,00 кв.м, под ИЖС;

* Хомустахский 1-й наслег, ур. Дьуонаскы площадью 1500,00 кв.м, под летник;

* Едейский наслег, ур. Тонг-Бас площадью 1503,00 кв.м, под сайылык;

* Бетюнский наслег, с. Бютяй-Юрда, ул. Н. Кириллина, 32/1 площадью 1500,00 кв.м, под ЛПХ (приусадебный участок);

* Кебекенский наслег, с. Харыялах, ул. Мира, 59 площадью 10000,00 кв.м, под пилораму;

* Салбанский наслег, ур. Улуу-Сысы площадью 20000,00 кв.м, под ЛПХ (полевой земельный участок);

* Хомустахский 2-й наслег, ур. Ат арыта площадью 212000,00 кв.м, для сельскохозяйственного использования;

* Хомустахский 2-й наслег, ур. Билии площадью 129483,00 кв.м, под летники;

* Хомустахский 2-й наслег, с. Хатас площадью 14694,00 кв.м, под пилораму;

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов.

Директор Р.К. Колодезников

Требуются активные, целеустремленные молодые парни и девушки на должность МЕНЕДЖЕРОВ ПО ПРОДАЖАМ и КАССИРОВ!

**ОТ ВАС:
АКТИВНЫЕ ПРОДАЖИ**

**ОТ НАС:
стабильная заработная плата, дружный коллектив,
корпоративная одежда и обучение, карьерный рост
скидки на товар и туристические путевки,
льготное кредитование**

+79142705132

Lyubovnikova.E@hab.euroset.ru

ЕВРОСЕТЬ

МЫ ЖДЕМ ВАС В НАШИХ ФИРМЕННЫХ МАГАЗИНАХ

Наши адреса:

<p>ЯМ «Хоту - Ас» г. Якутск, ул. Кирова, 21 тел.: 8 (4112) 42-84-15 ул. Чернышевского, 66 тел.: 8(914)2 716-835 ул. Чернышевского, 96 тел.: 8(4112) 47-30-61</p>	<p>МПЦ "Рүс" г. Якутск Магазин "Мир колбас" ул. Дзержинского, 44; тел.: 8(914)2 741333 ул. Кальвинца, 14; тел.: 8(984)1014788 ул. Чернышевского, 70/2; тел.: 8(4112)35-75-72</p>
---	---

**Скидка
оптовикам**

4%

**От 10 декабря 2013 года
ИЗВЕЩЕНИЕ**

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации информируем о предоставлении в аренду земельных участков по адресу:

- * Хомустахский 2-й наслег, с. Хатас, ул. П. Назарова, 1 площадью 1500,00 кв.м, под ИЖС;
- * Хомустахский 2-й наслег, с. Хатас, ул. П. Назарова, 2 площадью 1500,00 кв.м, под ИЖС;
- * Хомустахский 2-й наслег, с. Хатас, ул. П. Назарова, 3 площадью 1500,00 кв.м, под ИЖС;
- * Хомустахский 2-й наслег, с. Хатас, ул. П. Назарова, 4 площадью 1500,00 кв.м, под ИЖС;
- * Хомустахский 2-й наслег, с. Хатас, ул. П. Назарова, 5 площадью 1500,00 кв.м, под ИЖС;
- * Хомустахский 2-й наслег, с. Хатас, ул. П. Назарова, 6 площадью 1500,00 кв.м, под ИЖС;
- * Хомустахский 2-й наслег, с. Хатас, ул. П. Назарова, 7 площадью 1500,00 кв.м, под ИЖС;
- * Хомустахский 2-й наслег, с. Хатас, ул. П. Назарова, 8 площадью 1500,00 кв.м, под ИЖС;
- * Хомустахский 2-й наслег, с. Хатас, ул. П. Назарова, 9 площадью 1500,00 кв.м, под ИЖС;
- * Хомустахский 2-й наслег, с. Хатас, ул. П. Назарова, 11 площадью 1500,00 кв.м, под ИЖС;
- * Хомустахский 2-й наслег, с. Хатас, ул. П. Назарова, 13 площадью 1500,00 кв.м, под ИЖС;
- * Хомустахский 2-й наслег, с. Хатас, ул. П. Назарова, 15 площадью 1500,00 кв.м, под ИЖС;

- * Хомустахский 2-й наслег, с. Хатас, ул. П. Назарова, 17 площадью 1500,00 кв.м, под ИЖС;
 - * Хомустахский 2-й наслег, с. Хатас, ул. П. Назарова, 3/1 площадью 1500,00 кв.м, под ИЖС;
 - * Хомустахский 2-й наслег, с. Хатас, ул. Н. Габышева, 2 площадью 1500,00 кв.м, под ИЖС;
 - * Хомустахский 2-й наслег, с. Хатас, ул. Н. Габышева, 4 площадью 1500,00 кв.м, под ИЖС;
- За справками обращаться в администрацию соответствующих наслегов.
Директор Р.К. Колодезников

Сеть магазинов «Электра» поздравляет с Наступающим Новым 2014 годом! Желаем счастья, здоровья и успехов во всем!

С наступающим Новым годом во всех магазинах «Электра» предоставляются всем покупателям (за наличный и безналичный расчет) новогодние скидки от 5 до 40%. В продаже имеются елки, салюты, гилянды, товары с символом года - Лошадью - открытки, календари, посуда, магниты, елочные игрушки и многое другое. Также новогодние детские подарки по оптовым ценам г. Якутска (производство г. Москва), принимаем оптовые заявки, оптовикам предоставляем от 20 шт. - 5% скидку!

Адреса магазинов «Электра»: с. Намцы, ул. Ст. Платонова, 2/1, с. Намцы, ул. Ленина, 12/2, с. Хатырык, ул. М. Аммосова, 18/1, с. Партизан, ул. Ветеранов ВОВ, 34.

Тел. для справок: 41172, тел. магазина «Электра» 43003

«ТУЙМААДА» ХАҢЫАККА – СҮҮЙҮҮЛЭЭХ СУРУТУУ

Кэрэни кэрэхсиир, кэскили түстүүр «ТУЙМААДА» хаһыакка 2014 сыл бастагы анарыгар сурутуу ытыллар. Сурутуу сүрүн бириинэ – 150 тыһыынча солкуобай. Маны сэргэ сыаналаах бириистэр бааллар: улахан ЖК-телевизор, холодильник, аныгы суотабай телефон о.д. Алта ыйга толору суруттарбыттар эрэ бириистэх сурутууга кытталлар.

«ТУЙМААДА» хаһыакка общество, политика, экономика туһунан кырдыктаах суруйуулар, ону сэргэ «Олох көстүүлэрэ», «Дылыа хаан», «Эйгэ», «Баай байанай», Иччи», «Таптал таабырына», «Көр-күлүү» о.д. балаһалар бэчээттэнэллэр.

Сурутуу сыаната 6 ыйга маннык: Дьокуускайга уонна киин улуустарга – 805 солк. 62 харчы, Бүлүү бөлөх улуустарыгар – 928 солк. 62 харчы, хотугу улуустарга – 990 солк. 30 харчы.

Көхтөөтүк сурутун, бириистэ сүүйүн!

«ТУЙМААДА» редакцията

УҮРЭХ ТЫТТАР

Убаастыыр, ытыктыыр алын профессиональной үөрэхтээһин ветераннарын үбүлүйдээх саастарынан уонна кэлэн иһэр дьоллоох Саҥа дьылынан эбэрдэлибит:

* **СОФРОНОВ НИКОЛАЙ СЕМЕНОВИЧ** – тыыл, үлэ ветеранын, улахан дьиэ кэргэн баһылыгы – 80 сааһынан;

* **ГОВОРОВА ВАЛЕНТИНА ПЕТРОВНА** – тыыл, үлэ ветеранын, САССР үтүөлээх учууталын, ССРС профтехүөрэхтээһинин туйгунун, Учууталлар учууталларын – 80 сааһынан;

* **МАЛЬЦЕВ ПЕТР ВАСИЛЬЕВИЧ** – Аҕа дойду сэриитин, үлэ ветеранын, РСФСР профтехүөрэхтээһинин туйгунун, Нам улунун бочуоттаах олохтообун – 85 сааһынан;

* **АФНАСЬЕВА ВАЛЕНТИНА ИВАНОВНА** – үлэ ветеранын – 60 сааһынан;

* **ВИНОКУРОВА ТАМАРА ПЕТРОВНА** – Герой-ийэни, үлэ ветеранын – 60 сааһынан;

* **ПАВЛОВА ПРАСКОВЬЯ ПЕТРОВНА** – элбэх оҕолоох ийэни, медицина уонна үлэ ветеранын – 70 сааһынан!

Баҕарабыт олоххо оҕууланар Дьикти кэрэ олобу, Күлүмүрдэс күннээх Күөх халлааны, Ыстаал доруобуйаны!

Оҕолоргутугар, сиэннэргитигэр өрүү өйбүл буолан, сылаас сыһыангыт уһарабатын, дьонуннаах сүбэниг, бөбө тирэх буола сылдьың! Саҥа үүнэр сыл эһиги дьиэ кэргэннигэр үөрүүнү, баайы-дуолу, сэргэхсийиңи аҕалың!

Истинник саныыр, күндү, таптыыр эдьийбитин **ПЕТРОВА ЕЛИЗАВЕТА ДМИТРИЕВНА** үөрүүлээх үбүлүйдүгүн итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Ытыктыыр күндү киһибит, эдэр ыччаты итиигэ-үөрэтигэ, саха норуотун культуратын үйэтитигэ, ол курдук Намнаагы историко-этнографическай, Аппааныга Ус Винокуровтар музейдарын үлэлэригэр өр сыллаах энкилэ суох сиһилилээх үлэтинэн кизэн туттабыт! Барыбытыгар истин сыһыангың, ахсаабат кыһамныгың, үгүс үтүө сүбэниң, көмөбүн, олоххо актыбынай позицияҕың үрдүктүк сыаналыыбыт, махтанабыт, сүгүрүйэбит. Тапталла-

ОМУК БӨӨ КЭЛЛЭ!

Омук бөбө кэллэ! «Кэли омуктан саха омугу сэнэпэт инниттэн, сахалар сахалыы таҕың, сахалы ааттаның, сахалы араспаанналарың, сахалы сагарың, сахалы итэҕэли Аар Тойон Тагараны ылыңың, биһиги сахалар манна хантан да көһөн кэлбэтэх, түг былыргы олохтоох омукпут»-диэбитим лоп курдук 15 сылын туолла! Уонна урукку курдук эйэлээх 15 союзнай республика суох. Якуттар 700-800 сыллаабыта (курыкканнар, уйгуурдар, хууннар, монгоол Омолор баай, бүрээт хааннаах татаар Элэй...) кэлбиттэриттэн үөскээбит «дьох омук дуома»-диэн. Онтон сылтаан, Билиҥни туругунан мусульманнар, биһигини «йакууттар»- диэн саныылар. Армяннар Тойонноро Казарян «якутки распущенные»-диэбитин, Нерсиян араабалара «это только цветочки, ягодки будут потом»-дэһэллэрин, атын хара омуктар «якуты вонючки», « якуты - без имен, без фамилий, без отчества, не слушают своих предков, безверные, даже своей веры нету, пришлый в этой земле как и мы, так-что имеем одинаковые права. Мы не курим, мы не пьем, мы не наркоманим, мы не продадимся! За Армению, за Азербайджан, за Кыргызтан, за Узбекистан, за Таджикистан, за Бурятию... мы Выше, мы Сильнее, мы Сплоченнее чем якуты!»-дэһэллэрин ама, истибэтэпит буолаары? Кинилэр, биһиги кырдыаастарбытыгар да мөлтөөхтүк сыһыаннааларың хаһыаттарга да ааҕабыт, саха кыргыттарың оннооҕор элбэх киһилээх такси иһигэр сорууйан «лапайды» сатылларың суруйдулар, уолаттары кыры характарыңан көрөллөрүн, үлэ миэстэтин былдыһан рынокка охсуһуу, ону утаран куорат биір площадьыгар ыччаттар митингээбиттэрэ да туоһулуур. Тоҕо диэтэр, омуктар биһиги саха омуга буоларбытын билбэттэр, йакууттар диэн сөһии саныылар. Саха Сиригэр-Сир Сүрүгэр кэлбиттэрин, түһээн да көрбөттөр. Тойотторбутугар «пока» сир-дойду, үлэ-хамнас ылаары арбаннаһан албыннаһа-албынны сатыллар. «Кэлин, тугу биэрбиһитин барытын төннөрүөхпүт, ким төһөнү ылытын, кимизэх тугу биэрбиһитин барытын суруна сылдыабыт, кинилэргэ биэрбиһитин баанга %-нга уурдарыга укпут курдук саныыбыт, син биір төттөрү ылыахпыт. Придет время, мы восстановим несправедливость, и ихних домах будем жить мы, ихние машины будем водить мы и ихних дворах будут играть наши дети...!»-диэн интернеткэ ыһыттарың бары да истибит

ах киһибит, сырдык санаан саппабырбатын, мэлдьи үөрэ-көтө дьиэ кэргэниң тапталыгар уйдараң, чугас дьонун ытыктыбылларыңан арчыланан, уһун үйэлэн, этэнгэ сырыт диэн алгыбыт.

Эбэрдэни кытта биіргэ төрөөбүттэриң, кинилэр дьиэ кэргэттэрэ, оҕолоро

Оҕо сааспыттыгын истин, күндү дьүөгэбитин, Саха республикатын культуратын туйгунун, тапталлаах, эйэбэс, кыһамнылаах ийэни, эбэни, кэргэни **ПЕТРОВА ЕЛИЗАВЕТА ДМИТРИЕВНА** өрөгөйдөөх үбүлүйдүгүн итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Эн бары билэр дьонго үтүө сыһыангың, аламаҕай майгыгың, тустаах үлэлэргэр ис сүрэххиттэн кыһаллан далааһыннаахтык, кэскиллээхтик үлэлээбиккин үрдүктүк сыаналыыбыт. Тапталлаах кэргэнниңэн Матвей Матвеевичтың икки кэрэчээн кыргыттарың улаатыннарар, үөрэттэрин олох кизэн аартыгар үктэнирдигит. Оҕолоргут сөбүлүүр идэлэнэн, сайаҕас сырдык санаалаах, үтүө майгылаах, ыччаттардаах, дьонун-мааны ыал буолан ололорлоруттан үөрэбит. Күндү дьүөгэбитигэр чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, күн-дьыл өксүөнүн билиммэккэ, ыалдыры-кырдыры аахсыбакка эдэрди эрчимнэнэн мэлдьи үөрэ-көтө сылдаргар, оҕолорун, сиэннэриң, кэргэниң, бары чугас дьонун тапталларыгар угуттанан, уһундук дьоллоохтук ололорго баҕарабыт.

Партизантан, 1 Хомустаахтан, Хамаҕаттан оҕо сааскыттан дьүөгэлэриң

Убаастыыр коллегагытын, үлэ ветеранын, СР доруобуйатың харыстабылың **СОФЬЯ ПРОКОПЬЕВНА** 65 сааскын бэлэтиир үтүө-мааны күнүгүнэн эбэрдэлибит!

Өр сылларга Эйигин кытта алтыһан биіргэ үлэлээн кэлбит күннэриңин олус истинник саныыбыт. Эн ыарыһахтарга, тулалыыр дьонго-сэргэҕэр сайаҕас сыһыаның, эйэбэс майгың үтүө өйдөбүлү хаалларар. Бу үөрүүлээх күнүгэр биһиги Эн истин ийэ, эйэбэс эбэ, тапталлаах кэргэн буоларгың бэлэтиибит, иһирэх тылбыгың этэбит. Чугас дьонго эрэллээх эркин, үтүө сүбэниг буолан олох үөһүгэр куруутун үөрэ-көтө, чэгиэн-чэбдик доруобай сылдаргар баҕарабыт. Санаабыт санаан, баҕарабыт баҕан барыта туолан истин, үөрүү-дьол хатыламат түгэннэрэ үксүү турдуннар.

Эбэрдэни кытта тубдиспансер коллектива

буолуохтааххыт. Ол иһин, оннук буолбатын, кинилэр баҕалара туолбатын диэн, саха дьонун инники түһүн эрэллээри:- «РФ сокуонунан Саха Буолун-Якут буолан бүтүн!»-диэн күөмэйим бараныр диэри, 15 сыл тухары кэпси-ипси, саңара-ингэрэ, этэ-өйдөтө сатаатым. Хойутаатаххытына, олонор биэр-дэххитинэ, элбэтэхтэриңиз (бу билигин сорууйан, Москвадан-Дьокуускайга кэлиигэ билет сыанатын кэлэ-бара 6 тыһыынча диэри түһэрдилэр. Москва Гастарбайтердара Москваны босхолоон, бары Якутияга бардыннар диэн солуу астылар. Биһиги буоллабына, кырдыаастарга уонна ыччаттарга чэпчэтэр «акция» биллэриллибит үһү диэн, барахсаттар үөрүү бөһөтө), йакутия таһымыгар хааллахтыгына, убайыт Өксөкүлээх эһит кэлэхтиир, кэһтиир тиэрдэхтиир. Ол чуолкай. Билбэт эрээри «йакут» диэн, Турцияга бутик баар, «йакуут» диэн Индия танарата, «якут» диэн, рубин курдук күндү таас, биір бэрт Москвага саһан олонор «якут»-диэн үөһүү буолбатах», «йакуут» диэн-хайҕал тыл диэн, «научнайдык» быһаарыта буолан дьүөгөтөөччүлэр, «якутия» диэн тылларын көмүскэһэн, өттүктэриң эрэ үлтү түспэтилэр. Ити кэриэтэ, хата йакут буолан бүтэн, саха буола охсубуттара эбитэ буоллар, бэйэлэриң оҕолорун-сиэннэригэр тийиэ быһыһахтаахтара хаалла. Онтон, саха буоллаххытына, тух да охсуһуута, кыргыһыта суох, этиһиитэ-айдаана суох, кыахтаах кыайы кэтэһэр. Улуу Дьол! Уһун ууттан Уһуктуу! Сайдам Сайдыы, Саһанан кизэн туттуу кэлэр! Омуктар дойдularын туһугар Саха Сирин, Саһалары харыстаан, харааннаан, хаһхалаан барыахтара, ону онорохтооххыт. Омуктар Сахага сүгүрүйэллэр, саһаны ытыктыылар. Ил Эйэ, Чин Довордоһуу күүһүрүө, ол түмүгэр бүтүн Россия олоҕо көнүө, Россия - Аан Дойдуну быһыһыр кыахтаах, ол иһин Москва барахсан ыксаан көс-дьяарбайдартан босхолоно сатыыр! САХАЛАР, САХА-ЛЫЫ СҮРЭХТЭНИҢ! Сүрэххитин истин. Сүрэххит этэриңэн сылдьың. Сүрэх санааны салайар, санаа сүрэби истэр. Саха Сирэ-Сир Сүрүө Саһалары эрэ билинэр! Биір да хаамыны саһаттан туора онорумар, туората сэттээх, сиэннэргэ-сээннэргэ сэнэбиллээх. Сыһыаны туораты-Саха омук сорууда! Саха самаана, норуот эмчитэ, РФ Журналистарын Соһун чилиэнэ, Мудукка төрөөбүт, Каганович колхоз оҕото, Кыһыл Талаһа ыччата, Хамаҕатта олохтооҕо - ХАРЫСХА ХААНА ХАРЫСТАС ХАРАТААЛА.

ВВЕДЕНА НОВАЯ ЛЬГОТА ПО ТРАНСПОРТНОМУ НАЛОГУ

От уплаты транспортного налога за 2012 год освобождаются граждане, пострадавшие в результате паводка. Это жители муниципальных образований Республики Саха (Якутия), на территориях которых в 2013 году объявлен режим чрезвычайной ситуации в соответствии с указами Президента РС(Я).

Льгота установлена частью 3 статьи 5 закона РС(Я) «О налоговой политике РС(Я) от 07.11.2013 1231-3 № 17-V. Новая редакция принята Постановлением Государственного Собрания (Ил Тумэн) РС(Я) от 07.11.2013 № 18-V.

Новая льгота по транспортному налогу предоставляется на основании списков, утвержденных Правительственной комиссией по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций и обеспечению пожарной безопасности. Заявления граждан не требуются.

Налоговые органы будут производить перерасчеты самостоятельно.

Новое положение распространяется на правоотношения, возникшие с 1 января 2012 года, и применяются по 31 декабря 2014 года включительно.

Закон опубликован в газетах «Ил Тумэн», № 45 от 15.11.2013, «Якутские ведомости» № 79 от 16.11.2013, а также размещен в информационно-справочной системе «Консультант Плюс».

Отдел работы с налогоплательщиками Межрайонной ИФНС России № 5 по РС(Я)

КАК НЕ ИСПОРТИТЬ СЕБЕ НОВОГОДНИЕ И РОЖДЕСТВЕНСКИЕ КАНИКУЛЫ

Межрайонная ИФНС России № 5 по РС(Я) напоминает владельцам недвижимости, транспорта, земли о необходимости

оплаты задолженности по имущественным налогам физических лиц. Всем налогоплательщикам срочно произвести сверку задолженности.

Если задолженность не будет погашена, налоговый орган вправе обратиться в судебные органы для ее взыскания в бесспорном порядке через Службу судебных приставов.

Эти действия повлекут за собой ограничение Вашего выезда за пределы страны, а также наложение ареста и ограничение прав на отчуждение (продажу) имущества должника. При этом с Вас будут взысканы дополнительно госпошлина и исполнительский сбор в размере 7 процентов от суммы задолженности.

Задолженность можно узнать на www.r14.nalog.ru. Подключитесь к сервису «Личный кабинет налогоплательщика для физиче-

ских лиц» и всегда будете знать все о своих налогах. Сейчас идет акция – вы подключитесь к «Личному кабинету» без очереди.

За подробной информацией обратитесь в МРИ ФНС России № 5 по РС(Я): 202 мкр, корп. 23, оперзал.

Отдел работы с налогоплательщиками Межрайонной ИФНС России № 5 по РС(Я)

ВНИМАНИЮ

предпринимателей с. Намцы!
Просим срочно предоставить информацию о деятельности для публикации книги по истории Ленского наслега.

Тел. 41-7-59, 89141083022

Грузовые перевозки по селу, по городу. Продаем новый котел КСТГ-20

Тел. 89243661967, 89841160270

ВНИМАНИЮ предпринимателей, желающих оказать услуги во время VI Спортивных игр, просим подать заявку по телефону **41-8-03** для получения разрешения, места и пропуска (заявки могут подаваться и физические лица).

Центральная баня работает с четверга по воскресенье до 31 декабря включительно. Режим работы и цены не изменились.

Тел. 89142788757

30 ноября 2013 г. потерял паспорт на имя Степанова Семена Алексеевича 12.08.1994 г.р. Нашедших вернуть за вознаграждение.

Контакт. тел. 89627313967 или 89627356246

Сделаем по вашим размерам встроенную, корпусную мебель, офисные перегородки, лоджии.

Тел. 89247610053

КЭРИЭСТЭБИЛЭР

Күндү киһибит, тапталлаах кэргэним, иһирэх ийэбит, эйэвэс эбэбит, Нам селотун олохтооҕо Пестрякова Парасковья Николаевна ыарахан ыарыыттан соһуччу суох буолбута ахсынньы 12 күнүгэр 3 сылын туолла.

Күндү киһибитин, ийэбитин, эбэбитин ахтыбатах, санаабатах күммүт суох. Кини хаһан да киһирэн кэлбэтин санаатахха аһыы ыарахана сүрэхпитин ытатар. Парасковья Николаевна 1958 с. кулун тутар 1 күнүгэр күн сириг көрбүтэ.

Ийэбит сир астырын, тыаба сүлдьарын сөбүлүүр. Ийэ дьолун билэн 3 оҕону төрөтөн, ыал оҥортоон, бизэ сиэннэнэн эбэ буолар дьолун билбитэ. Ийэбит сиэннэрин, оҕолорун олус таптыыра. Оскуолаһын бүтэрэн баран, кылааһынан ыанньыксыттыгы барбыта, онтон кэргэннэнэн Намга кэлэн эргин үлэтигэр, продавецһынан өр сылларга үлэлээбитэ, кэлин балыһаҕа, реанимацияҕа үлэлээбитэ, хоту аҕабыт үлэлиги барытыгар тэнгэ оно олоҕубута. Ийэбит төрөптүгүтүгэр, биһиргэ төрөөбүтүгүгэр истин сыһыаннаах этэ, олус аймаҕымсаҕа. Сырдык ыраас киһибит, үтүө суобастаах дурдахааха, өйөбүл буолар күн күбэй ийэбит, эбэбит, кэргэним үтүмөн өгөтүн умнуохпун суоҕа, өйбүтүгэр—санаабытыгар, сүрэхпитигэр куруук илдьэ сылдьыахпыт.

Кэргэнэ, оҕолоро, сиэннэрэ, аймахтара

Күндэлэс күннээх орто туруу бараан дойдуга уол оҕо буолан төрөөн дьонно-сэргэвэ сөбүлэтэр, сырдыгынан сыдыаайа, күлэн-үөрэн мичилий, өрүү үтүөнү түстүү сылдьыбыт оҕо, орто саастытын тэнгэ атаарбыт доҕорбут Яковлев Григорий Гаврильевич бу күн сириттэн күрэммитэ бу дьыл ахсынньы 13 күнүгэр биһир сылын туолла.

Гриша 1 Хомустаах нэһилиэгэр 1980 сыл олунньу 8 күнүгэр Валентина Павловна, Гаврил Григорьевич Яковлевтар дьиэ кэргэнгэ иккис оҕонун күн сириг көрбүтэ. Биһиги Гришалыын дваһылаттан саҕалаан бары биһир группаҕа сылдьыбыппыт. Сүрдээх көрсүө-сэмэй оҕонун өйдүүбүт. 1 Хомустаах орто оскуолатыгар үөрэнэр сылларбытыгар биһиги Гришабыт куруук инники күөҥгэ сылдьыбыта. Ол курдук үөрэбэр сүрдээх кыһалымтыа, оскуола, кылаас олоҕор актыыбынай позициялаах этэ. Куруук санаата өрө көтөбүлүн, мунун аныгар кинигинэйэн ылыы сылдьар буолааччы. Дьээбэни-хообун көпсөөн, араастаан туттан-хаптан ылаан кылааска киһирэн кэллэбинэ, киһи санаалыын көннүөрөн, кинилиин тэнгэ үөрэн-көтөн киһирэн бара-

аччыбыт. Хаһан даҕаны кими да куһаҕаннык санаан хомоппун өйдөөбөспүт. Дьонго үтүөнү баҕарара, олоҕу таптыыра онтон кестөрө. Орто, улахан кылаастарга үөрэнэ сылдьан артыыс бэрдэ этэ. Концердарга, фестивалларга, театральнай көрүүлэргэ кинини солбуйан, кини курдук итэҕэтиллээхтик оруолун тиэрдэр ким да суоҕа. Гриша оскуолаһы ситиһиилээхтик бүтэрэн, Аммага Алтаннааҕы лицейгэ автомеханик идэтигэр үөрэнэ сылдьан, 2004 с. кэргэннэнэн ыал буолан, аҕа буолар миннигэс дьолун билбитэ.

Биһиги биһиргэ үөрэммит доҕотторо, дьүөгэлэрэ уолбутун Гришабытын ахтабыт, суохтубут. Кини сырдык мөссүөнэ, олонор ааспыт олоҕо биһиги өйбүтүгэр-санаабытыгар куруук тыыннаах өйдөбүл. Кини көмүс чыгычаахтара, эмдэй-сэмдэй уолаттара сипсэтэх санааларын, туолбатах толкуйдарын ситэрэн-хоторон, аҕаларын сырдык аатын ааттата туруохтара дьин эрэнэбит. Оноу-ха биһиги төһүү күүс буолуохпун.

1 Хомустаах орто оскуолатыгар биһиргэ үөрэммит доҕотторо

Күндүтүк саныыр өр сылларга биһиргэ олоҕорбут кэргэним, аҕам, күндү-мааны күтүөспүт, биллэспит, Советскай уонна Российскай Армия сапсааска подполковника Пестряков Николай Васильевич соһуччу ыалдьан олохтон туораабыта ахсынньы ый 15 күнүгэр 40 хонуга буолар.

Николай Васильевич 1958 с. балаҕан ыйын 20 күнүгэр Нам салиэнньэтигэр төрүт уус Нам улуунун олохтоохторо, Түбэттэн төрүттээх сэрии ветерана Пестряков Василий Иванович уонна Хатырыктан төрүттээх, тыыл ветерана Новгородова Ирина Петровна дьиэ кэргэттигэр оһоҕос түгэвэ сэттис оҕонун күн сириг көрбүтэ. Нам орто оскуолатын 1976 с. бүтэрэн баран оҕо эрдэбиттэн баҕа санаатын толорон Иркутскайдааҕы Военнай Академияно-техническай училищеҕа киһирэн 1979 с. сайын бүтэрэн Украинаҕа Первомайскай куоракка ананан сулууспатын саҕалаабыта. 1984 с. Камчаткаҕа сулууспалыы сылдьан төрөөбүт Намыгар уопускаҕа кэлэ сылдьан таптыыр кыһынын, Сунтаартан төрүттээх Евсеева Наталияны көрсөн, ийэлэрэ-аҕалара (сыбаайба) элбэх киһилээх уруу тэрийэн, алҕаан салгыы сулууспатыгар көтүспүттэрэ.

Эдэр, кэргэннээх киһини салгыы соһуруу элбэх байыаннай частардаах Капустин Яр дьин куоракка Академияно-техническай училищеҕа киһирэн 1979 с. сайын бүтэрэн Украинаҕа Первомайскай куоракка ананан сулууспатын саҕалаабыта. 1984 с. Камчаткаҕа сулууспалыы сылдьан төрөөбүт Намыгар уопускаҕа кэлэ сылдьан таптыыр кыһынын, Сунтаартан төрүттээх Евсеева Наталияны көрсөн, ийэлэрэ-аҕалара (сыбаайба) элбэх киһилээх уруу тэрийэн, алҕаан салгыы сулууспатыгар көтүспүттэрэ.

Эдэр, кэргэннээх киһини салгыы соһуруу элбэх байыаннай частардаах Капустин Яр дьин куоракка Академияно-техническай училищеҕа киһирэн 1979 с. сайын бүтэрэн Украинаҕа Первомайскай куоракка ананан сулууспатын саҕалаабыта. 1984 с. Камчаткаҕа сулууспалыы сылдьан төрөөбүт Намыгар уопускаҕа кэлэ сылдьан таптыыр кыһынын, Сунтаартан төрүттээх Евсеева Наталияны көрсөн, ийэлэрэ-аҕалара (сыбаайба) элбэх киһилээх уруу тэрийэн, алҕаан салгыы сулууспатыгар көтүспүттэрэ.

Наталиятынаан оҕолонон ийэ-аҕа буолар дьолун билэн дьоллоох сылларынан ааҕара. Соһурууну сылаас салгыннаах, төгүрүк сыл кэрингэ күп-күөх оттоох-мастаах, сибэккилээх дойдуга, үчүгэй квартираҕа олонор сайын аайы командование биһэрэ путевкатынан курорттарга сылдьарбыт, бэлэм бырайыаһынан төрөөбүт дойдубуттар Намга, Сунтаарга кэлэн барарбыт. Сунтаарга ийэ кыһыгар Мария Гаврильевнаҕа, атын урууларыгар мааны күтүөт аатын ылан мааныланара. Бу сылларга Николай сулууспатын быһыгар Университет марксизма-ленинизма 3 сыл ситиһиилээхтик үөрэнэн бүтэрбитэ. Төһө да соһуруу дойдун үчүгэин иһин дойдубуттар дьон дойдубутун ахтан 1992 с. сайын Саха сиригэр Мэнгэ-Хангалас оройуонун Майа салиэнньэтигэр байыаннай комиссариатка Николай ананан (көһөн) перестройка сылларыгар көһөн ньикирээт кэлбиппит. Ол курдук, Саха сиригэр кэлбиппит кэниэ аҕабытын Николай Васильевичи Мэнгэ-Хангалас улуунун таһынан төрөөбүт Намыгар, Абыйга, Чурапчыга военкоматтарга ананан үлэлэспиттэрэ. Ол аайы дьиэ кэргэнэ, биһиги, көһө сылдьыбышыт. Ханна тийдибит да аҕабыт туруорсан квартира ылан, өрөмүөннэнэн, малбытын таһан үөрэ-көтө олоҕорбутун. Аҕабыт оскуолаҕа өрүү общешкольной родительскай комитеттар председателлэринэн үлэлиирэ, строевой смотрдары көүлөөн, салайан ытара. Оройуон хаһыаттарыгар ыстатыйалары суруйара, бары парадтары салайан ытара, хаһыаттарга, телевидениеҕэ интервью биһэрэрэ, бары оройуоннар дьонноругар дьин ытыктабылынан туһанара. Оройуон военкоматтарыгар үлэлээн уопуттан, үчүгэй ахсаанна сылдьар буолан 2004 с. Саха сирин республиканскай военкоматын 4-с отделын начальнигынан ананан үлэли олонор пенсияга тахсыбыта.

Биһиги аҕабыт эриирдээх-мускуурдаах үлэтэ, үлэтин үгэнигэр түбэспит перестройка кэмнэрэ доруобуйатыгар, дууһатыгар бэйэлэрин суолларын хаалларбыттары саарбаҕа суох. Быйыл балаҕан ыйыгар 55 эр сааһын туолбута. Аҕабыт сырдык мөссүөнүн, үөрүнньөҥүн, үтүө санаатын, кыһамньытын ахта-саныы, өйбүтүгэр-санаабытыгар мэлдьи илдьэ сылдьыахпыт.

Николай Васильевич тihэх күннэригэр дьлы эрэмнилээх дьиэ кэргэнэ, Евсеевтар, Филипповтар, Серовтар

Күн-күбэй ийэбит, тапталлаах балтыбыт, эйэвэс эбэбит Дордосова Вера Дмитриевна уһун, ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барбыта бу дьыл ахсынньы 15 күнүгэр 40 хонуга буолар.

Биһиги ийэбит от ыйын 7 күнүгэр 1953 с. Нам оройуон Бөтүгү нэһилиэгэр 7 оҕолоох Анаста-

МАХТАЛААР

Мин бу сыл атырдыах ыйыгар атаһынан тоһугун тоһугун ордук тирэммэккэ сыттым.

Нам хирургиятыгар операцияланан ый курдук сытан тахсыбытым. Атаһыгар турарбар көмөлөспүт үрүгү халааттаах аанньалларбар хирург Сивцев Виктор Яковлевичка, травматолог Федоров Евгений Сергеевичка, анестезиолог Петр Петрович Максимовка уонна куораттан хирург Цыпандин Георгий Ионовичка уустук операцияны оҥорон, үтүөрдүбүтүгэр, ону тэнгэ саастаах, II гр. инбэлиит киһилээх истинник сыһыаннаһан, көрөн эмтэбит быраастарбар, сиэстэрэлэрбар, техүлэһиттэрбар муһура суох махталбын тиэрдэбин.

Махтанабын бу ыарахан балаһыанньабар күүс-көмө буолбут бары аймахтарбар, киһиттэрбар, биһиргэ төрөөбүтүгэрбар, сиэн бырааттарбар уонна өссө ыалларбар Анна Петровна Мартыноваҕа, Саргылаана Ивановна Мордосоваҕа. Ыарахан кэммэр аттыбар күүс-көмө, тирэх буолан сүбэлээн-амалаан, санаабын көтөбөллөрүттэн ордук истин сыһыан баарын биллим дьин үөрүүм улахан. Билигин тостубут атаһынан тирэнэн хаамар буолан эрэбин.

Бука барыгытын үүнэн иһэр Саҥа дьылынан истинник эвэрдэлибин! Айымньылаах үлэни, олоххутугар дьолу-соргуну, туйгун доруобуйаны, үтүмөн үгүс ситиһиилэри баҕарарбын.

Бары үтүөнү кытта II гр. инбэлиит Кривошапкина Интерна Ивановна, Партизан

Бу дьыл ахсынньы 2 күнүгэр таптыыр кэргэним, аҕабыт, эһэбит Гаврильев Владимир Дмитриевич бу орто дойдуттан ыарахан ыарыыттан өлөн туораата.

Бу ыарахан күммүтүгэр биһиргэ күүс-көмө, өйөбүл буолбут үтүө-мааны дьоммутугар. Бөтүгү нэһилиэгин дьонугар, Затон оскуолатын коллективыгар, педколледж үлэһиттэригэр, биһиргэ үөрэммит уонна үлэлээбит табаарыстарыгар, чуолаан саҕаспыттар А.Н. Гаврильеваҕа, бары аймахтарбытыгар барҕа махталбытын биллэрэбит. Ыалдьа сытар кэмигэр Нам оройуоннааҕы балыһатын «Суһал көмө» коллективыгар, онколог-хирург, терапевт быраастарга махталбытын биллэрэбит.

Баҕарабыт дьоллоох олоҕу, кытаанах доруобуйаны, үлэтигэр ситиһиилэри. Дьон-сэргэ махталын ыла турун.

Кэргэнэ Анастасия Егоровна, оҕолоро, сиэннэрэ, күтүөтэ

Күлэм Николаевна уонна Дмитрий Кузьмич Гаврильевтар дьин учууталлар дьиэ кэргэннэригэр бэйис оҕонун күн сириг көрбүтэ. Бөтүгү оскуолатын бүтэрэн баран, Дьоккуускай куоракка бухгалтер идэтигэр үөрэнэн бүтэрэр уонна таптыыр Бөтүгүгэр кэлэн 1972 сылтан отделение бухгалтерын үлэтин саҕалыыр. 1973 с. олоҕун аргыһын Герман Ивановичи көрсөн ыал буолбуттара. Биһиги аҕабыт, күтүөспүт бухгалтер идэлээх этэ. Эдэр ыалы Хоту Аллайыаха оройуонугар үлэвэ анаан ыышпыттара. Онон тийээн олус ситиһиилээхтик иккиэн идэлэринэн үлэлэбиттэрэ. 1974 с. Герман Ивановичи төрөөбүт дойдутугар Өлүөхүмэ оройуонун I Нөөрүктээйигэ «Дмитровскай» совхозка ыһыран ылыгытара. Аны онно тийэн иккиэн таптыыр идэлэринэн ситиһиилээхтик үлэлээн, дьон махталын ылаалара. Вера Дмитриевна оччоттон үчүгэйдик ылыыра, хомуска оонньуура, үнкүүлүүрө, онон элбэх грамоталаах, үлэтинэн Махтал суруктардаах этэ. Вералаах Герман дьиэ туттан, массына ылан, олус эйэлээхтик мэлдьи үөрэ-көтө, үлэли-хамсыы, дьонго холобур буолар, 5 оҕолоох мааны, ытыктанар ыал этилэр. Биһиги аҕабыт отделение биһиргэтигинэн үлэ-

ли сылдьан эмискэ ыалдьан күн сириттэн өлөн туораабыта. Кинини олус суохтаабытыт, тулаай-ахсыан хаалбытыт. Онтон ыла ийэбит иитэн-аһатан, үөрэтэн, үлэһит оҥортообута. Онон биһиги ийэбитигэр махталбыт олус улахан. 1991 с. Вера Дмитриевна кыра оҕолорунан төрөөбүт дойдутугар төннөн кэлэн бастаан Граф Бизэрэ-гэр СПТУ-га преподавателинэн, онтон кэлин Бөтүгүгэ бухгалтерынан пенсияга тахсар дьлы ситиһиилээхтик үлэлээбитэ. Кини ханна да олоҕор, үлэлээтэр да дьон-сэргэ, үлэлээбит коллегалара, биһиргэ үөрэммит доҕотторо олус ытыктыылара. Кэлин кэмнэргэ хоһоон суруйар дьобура сайдыбыта. «Энсиэли» хаһыакка хас да хоһоону тахсан бэчээттэммитэ.

Биһиги күндү таптыыр ийэбит, эбэбит киһи быһыытынан олус сымнааҕас, иккиирбэх, куруук сүбэлиэр-амалыы сылдьар этэ. Муударай, интеллигент майгылаах, миннигэ астаах, истэһиһэн, ыалдьытымсах далбар хотун этэ.

Күндү көмүс ийэбит, элэккэй эбэбит, эдьийибит, балтыбыт эйигин куруук өйдүү-саныы сылдьыахпыт. Эн кэрэ мөссүөнүгү сүрэхпитигэр өрүү тыыннаах буолуоҕа, эппит эйэвэс тылларын, сүбэлиэр-амалыыр үтүө санаан саас-үйэ тухары өлбөт-сүппэт мэнгэ буолан сырдыкка ыһыра-уугуа туруоҕа. Быдан дьылларга быраһаай!

Оҕолорун, сиэннэрин, күтүөттэрин, биһиргэ төрөөбүтүгэринэн үлэ-

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ
ОТДЕЛЛАР:
редакторы солбуйааччы — **41496**, суругу тиһии, хаһыаты тангыһы — **41332**, бухгалтерия — **41141**, факс — **41141, 41496**.

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улуунун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационнай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральнай сулууспа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПИ №ТУ14-0216**.
Сурукка ааккытын-суолугун, үлэтигин, дьэһит аадырыһын чопчу ыйыҥ. Редакцияҕа киһирбит суруктар төннөрүлүбүттэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатынын мэлдьи биһир буолбат.**
«ЭНСИЭЛИ» - Нам улуунун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложнай уул. 4.
E-mail: Namtsy41141@mail.ru; editor@namtsy.sakha.ru

«Энсиэли» хаһыат РИС талыһына, таһылына уонна бэчээтиир сыаҕар бэчээттэннэ. **Адырыһа:** Нам сэл. Заложнай уул. N4 Формата А3. Кээмэйэ 2,0 бэчээт. лис **Көтүл сыананан атыыланар** **Индекс — 54889.** Тираһа — 2041 Бэчээккэ илии баттаннаытын графига — 12:00 ч. 13.12.2013 с. Бэчээккэ илии баттанна — 11:20 ч. 13.12.2013 с.